

“
HET STINKT HIER

ZWART BOEK

AMSTERDAM NOORD

TUINDORP OOSTZAAN
OOSTZANERWERF
NDSM
”

BEWONERS WILLEN GEZONDE LUCHT!

ADEM VRIJ
AAN HET IJ

ZWART BOEK

HET STINKT HIER

Getuigenissen
uit een verstikte stad

Colofon

Dit Zwartboek is een uitgave van Adem Vrij aan het IJ, bewonersinitiatief voor gezonde lucht en een schone leefomgeving in Tuindorp Oostzaan, Kadoelen, de Bongerd, en de NDSM-buurt.

De inhoud van deze uitgave mag alleen vermenigvuldigd en verder verspreid worden indien daar vooraf schriftelijke toestemming voor is verleend.

Neem hiervoor contact op met Adem Vrij aan het IJ via **www.ademvrijaanhetij.nl**

TEKST: inwoners van Amsterdam Noord

FOTOGRAFIE: Ruud Gort / Adem Vrij aan het IJ / Creative Commons

VORMGEVING: Giada Tamborrino Studio

OKTOBER 2024

Inhoud

007	————	VOORWOORD
013	————	WIJ WILLEN GEZONDE LUCHT
015	————	VERHALEN VAN BEWONERS
113	————	NAWOORD
116	————	ADEM VRIJ AAN HET IJ

Voorwoord

© Ruud Gort

**ADEM VRIJ
AAN HET IJ**

Dit Zwartboek is een verzameling van stemmen uit Amsterdam.

Als bewoners van Tuindorp Oostzaan, Tuttifruttidorp, de Bongerd, de NDSM-buurt en de Houthavens delen we onze ervaringen en zorgen met de stank en luchtvervuiling in onze woonwijken.

Deze onzichtbare vijand dringt ons dagelijkse leven binnen met alle gevolgen van dien.

We maken ons zorgen over de gevolgen voor onze gezondheid en die van onze opgroeiende kinderen. Zoutzuur en waterstofluoride zijn schadelijk, toch gaat kunstmestfabriek ICL Fertilizers, die velen van ons nog kennen als de Amfert fabriek, door met het uitstoten van deze giftige stoffen.

Amsterdammers hebben het recht om in een gezonde, veilige omgeving te leven—een recht dat nu wordt ondermijnd door verouderde industriële praktijken en een gebrek aan doortastend handelen van de overheid.

Dit Zwartboek is een pleidooi voor verandering en een oproep tot actie.

Het is tijd dat het lokale, provinciale en landelijke bestuur de gezondheid van omwonenden van de industrie serieus nemen. Het is tijd voor concrete en stevige maatregelen voor een gezonde leefomgeving met gezonde lucht!

‘ Het beneemt
je letterlijk
de adem ’

Wij willen gezonde lucht

Afgelopen zomer vond in het Zonnehuis dan eindelijk een informatie-avond plaats voor buurtbewoners, over de stankoverlast en luchtvervuiling die kunstmestfabriek ICL Fertilizers veroorzaakt.

Dankzij de voortdurende inzet van buurtbewoners kwam de informatie-avond er uiteindelijk toch, nadat deze eerder door ICL Fertilizers op het laatste moment was afgeblazen.

Nu de kunstmestfabriek niet meer wil verhuizen omdat het de kosten daarvoor inmiddels te hoog vindt geworden, is het des te belangrijker dat er maatregelen komen tegen de voortdurende overlast en vervuiling die het bedrijf veroorzaakt.

Aandeelhouderswinsten mogen niet ten koste gaan van een gezonde leefomgeving.

Tuindorp Oostzaan ©

Verhalen van bewoners

●

“In 2016 hebben we ons huis in Tuindorp gekocht. De buurt en haar inwoners sprak ons direct aan en we voelden ons al snel thuis. Het huis stamt uit de 30-er jaren en was in erg slechte staat. Met goede moed zijn we dan ook vanaf dag één volop aan het verbouwen gegaan. In het begin waren we allebei razend druk met ons werk en de verbouwing. We roken ‘de geur’ wel maar wijten het aan de haven en iets van tijdelijke aard. Naarmate we ons meer konden settelen kwam de rust, twee kleine meisjes en realiseerden we ons pas hoe vaak en hoe indringend de geur is. Het beneemt je letterlijk de adem. Als de wind ‘verkeerd’ staat zijn er voorbeelden te over. ‘s Nachts wordt mijn vriendin er wakker van en moeten de ramen dicht om ervoor te zorgen dat de hele kamer niet naar ICL begint te stinken. Overdag moeten we soms eerst een kilometer lopen met de kinderwagen om uit de stank te komen. Of de kinderen zijn net lekker aan het spelen in de zandbank, de wind draait, en weer moeten we naar binnen. Op een warme zomeravond zit je in huis met de deur open aan tafel een spelletje te doen en moet je, bij een huiskamer van 25 graden, de deur weer sluiten. Vorig jaar kwam mijn vriendin boos, verdrietig en wanhopig tot de conclusie dat we op zoek moeten naar een ander huis omdat ze gek wordt van de indringende stank en van de onzekerheid wanneer we nu weer gedwongen worden ons terug te trekken in huis. We hebben meer dan een ton geïnvesteerd en duizenden uren in het huis gestoken om het tot onze plek te maken maar zien zo langzamerhand geen andere keus dan weer opnieuw te moeten beginnen.”

Thijs, Tuindorp Oostzaan

“Goede dag, mijn verhaal over de stank waar ik al jaren mee te maken heb, en mijn man ook. Ik woon al 29 jaar in Tuindorp Oostzaan met heel veel plezier. Als ik nu terugdenk vanaf wanneer ik echt overlast heb ervaren, dat is denk ik zo een 12 jaar geleden. Toen ging het mij echt opvallen dat de stank heel erg was, en dat het niet alleen stank is maar ook fysiek aanwezig is. Als het aanwezig is ervaar ik branderige ogen, lichte keelpijn, prikkelhoest en hoofdpijn en niet alleen dat. Ook psychisch merk ik toch dat je er niet lekker van in je vel gaat zitten. De stank is soms zo aanwezig dat je niet buiten kan zijn en eigenlijk in je huis moet zitten met ramen en deuren dicht.

Wij hebben 11 jaar een hond gehad en gingen vaak met hem naar buiten en deden ook lange wandelingen, ook soms richting de industrie waar de kunstmestfabriek ICL aan de overkant staat. Wij liepen met onze hond de richting op waar de fabriek staat, en dan was het eigenlijk al gelijk duidelijk. Er hing een waas in de lucht en de stank was zo erg aanwezig dat we onze sjaal of hand voor onze mond moesten houden en onze hond ging ook niezen en hoesten en proesten. En we moesten dan echt terug naar huis. En dat was vreselijk, dan voelde ik mij ontzettend boos en gefrustreerd. Terug naar huis, deuren en ramen dicht, en dat is al zo vaak gebeurd.

Bij bepaalde weersomstandigheden omdat Tuindorp Oostzaan laag ligt blijft het ook lang hangen. Daar hebben wij ook nog mee te maken waardoor het niet weg gaat. Wij hebben in de jaren heel vaak overwogen om te gaan verhuizen maar dat gaf ons heel veel stress omdat wij hier zo lang wonen en met heel

veel plezier, en je wil je niet voor stank weg laten jagen, en wij kunnen het niet betalen om te gaan verhuizen dat was ook een punt. Verhuizen was te duur, was geen optie.

Ik begrijp niet dat zo'n kunstmestfabriek zo dichtbij de bewoners staat. Als de wind onze kant op staat zie je ook duidelijk aan de rookpluim van de fabriek dat het onze kant op waait en dan is de stank ook heel erg aanwezig en dan heb ik ook last van mijn ogen en keel en hoofdpijn. Ik heb ook al heel veel meldingen gedaan van de stank maar er wordt niets aan gedaan. Het is een grote frustratie. De overlast en de frustratie is nu nog groter geworden, doordat ze een vergunning hebben gekregen tot 2040.

Ik ben wel blij dat ik geen kinderen heb, dat ik die zorg niet heb, dat zij die stank niet in hoeven te ademen. Maar ik spreek wel voor alle andere kinderen die hier wonen en de gifgeur inademen. Het is gewoon zoutzuur dat we inademen. Ik hoop echt dat de fabriek gaat sluiten en dat er echt gekeken moet worden, dat ze een andere locatie krijgen waar geen mensen in de buurt wonen.

Ik ga eerlijk zeggen, ik heb er zelfs soms verdriet van, van de stank die we altijd in moeten ademen en de frustratie dat we niet kunnen verhuizen. Ik probeer mij groot te houden en heb het er vaak met mijn man over, die ervaart ook hetzelfde.

Beste wethouder, ik hoop dat u er iets aan kan doen en ons een schonere lucht kan geven. Ik hoop echt voor ons en alle andere bewoners die er last van hebben dat er een einde aan komt en

dat wij gewoon weer meer woonplezier krijgen. Ik hoop dat u iets heeft aan mijn verhaal.

En het komt echt uit mijn hart, met vriendelijke groet”

Debbie, Tuindorp Oostzaan

‘ Wij hebben in de jaren heel vaak overwogen om te gaan verhuizen, maar dat gaf ons heel veel stress, omdat wij hier zo lang wonen en met heel veel plezier, en je wil je niet voor stank weg laten jagen, en wij kunnen het niet betalen om te gaan verhuizen, dat was ook een punt. ’

“Ruim drie jaar wonen we nu in Tuindorp Oostzaan. Een bewuste keuze voor meer rust en ruimte dan aan de andere kant van het IJ. Mensen kennen elkaar, groeten elkaar op straat. We voelden ons meteen welkom.

Er is alleen één groot probleem, zo groot dat we onlangs zelfs besloten hebben te verhuizen als er niet binnen afzienbare tijd iets aan gebeurt: de overlast van ICL en Bunge. In de loop van de tijd is de overlast steeds groter geworden, met name het afgelopen jaar. Komt de wind vanuit het zuiden, dan zitten we midden in het productieproces van de kunstmest van ICL. Een sterke chemische geur die brandt aan neus, ogen en keel. Uit het westen krijgen we de weeïge lucht van Bunge over ons heen. En bij de vaak voorkomende ZW-wind in Nederland wordt Tuindorp overspoeld door een giftige cocktail van de twee fabrieken. Onze wijk is lager gelegen en de lucht blijft dan ook vaak ‘hangen’.

We denken altijd twee keer na voordat we een raam open doen. Slapen met een raam open is onmogelijk, dan word je wakker van de stank met prikkende ogen en een pijnlijke keel.

Als bewoners kunnen we de overlast melden bij de Omgevingsdienst, als ‘geuroverlast’. Maar het is niet alleen de geur waar we overlast van ervaren. We maken ons ernstig zorgen over het effect van de lucht die we iedere dag inademen op onze gezondheid. Er wordt niet gemeten wat we inademen. Met name ICL, die met diverse chemische processen kunstmest maakt op nog geen kilometer afstand van ons huis,

geeft zorgen .

Op kankeratlas.nl zie je het aantal kankerdiagnoses ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. Voor longkanker kleurt ons postcodegebied donkerrood en ook voor andere kankersoorten is een significante verhoging te zien tov andere postcodegebieden in Amsterdam. Het wordt afgedaan als 'ongezond leven' of 'meer roken' door de bewoners in de wijk. Maar is het dan echt zo dat alleen in dit stukje van Noord, in dit stukje van Amsterdam, mensen ongezonde leefgewoonten hebben? Ons gezonde verstand zegt 'nee'. Want we merken zelf al het effect op onze gezondheid. Na een korte wandeling met de hond bijvoorbeeld. Hoofdpijn, brandende ogen, een geïrriteerde neus.

Bij de betrokken instanties is al decennia bekend dat dit probleem heerst. En toch wordt er niet gehandeld. Partijen wijzen naar elkaar. Dat ICL winst belangrijker vindt dan de gezondheid van omwonenden is bekend, gezien wat er in Israël gebeurd is bij hun fabrieken. Dit kan toch niet zo zijn voor de gemeente en provincie? Kom in actie.”

Lyn, Tuindorp Oostzaan

●

“Een paar jaar geleden verhuisde ik met mijn man naar het prachtige NDSM aan de Pontkade, onbewust van de industrie aan de overkant. Regelmatig als het raam openstaat ‘s avonds worden we bruut wakker gemaakt door een penetrerende, chemische en brandende geur in onze slaapkamer. Snel ons raam sluiten en verder slapen zit er dan al niet meer in, want de geur blijft de langste tijd hangen in huis. Wat ruiken we en wat zit er in de lucht? En vooral: wat doet het met onze gezondheid? Het niet weten wat voor impact dit heeft op onze gezondheid is nog het meest vervelend want je gaat je zorgen maken. Zoveel zorgen dat je liever niet je raam open doet in je eigen huis, of toch niet op je balkon gaat zitten in het zonnetje. Naar buiten gaan is ook geen optie, want daar ruik je het nog meer. Recentelijk hebben we een dure luchtreiniger gekocht in de hoop dat de lucht die we dan inademen schoner en “gezonder” wordt. Het is eigenlijk dweilen met de kraan open. Ik heb ontzettend veel vraagtekens over de luchtkwaliteit in onze buurt. Vooral omdat er niet wordt gemeten. Als opgeleid moleculair bioloog weet ik maar al te goed hoeveel impact de omgeving heeft op de gezondheid van cellen. En vooral: meten=weten. Als het gaat om de gezondheid van de inwoners van een wereldstad zoals Amsterdam is het minste wat ik zou verwachten dat er aandacht komt voor het onafhankelijk meten en onderzoeken van de luchtkwaliteit met de gezondheid van de inwoners op nummer 1. Want hoe het er nu naar uitziet, weet ik niet of we hier wel kinderen zouden willen hebben.”

Derya, NDSM

‘ Regelmatig als het raam openstaat ‘s avonds worden we bruut wakker gemaakt door een penetrerende, chemische en brandende geur in onze slaapkamer. ’

●

“Elke dag controleer ik de windrichting. Bij zuidwestenwind maak ik plannen om de stad uit te gaan, of om op mijn werk op het 4e Gymnasium in de Houthavens te gaan zitten, zelfs als ik vrij ben. Bij noordwestenwind vlucht ik juist zo gauw mogelijk van school naar huis. De vervuilde lucht uit de havens van Amsterdam belet me de adem en maakt me ziek. Ik heb last van allergieën en astma. Door de stank krijg ik vaak een soort brok in m’n keel en heb dan moeite met slikken. Als de zuidwestenwind lang voortduurt krijg ik griepverschijnselen: vermoeidheid, watten in m’n hoofd en koorts. Het meeste last heb ik van ICL Fertilizers, een verouderde, Israëlische kunstmestfabriek, die zoutzuurgas uitstoot. Hun geur van verbrand plastic ruik ik vaak onderweg naar de NDSM-pont, maar ook regelmatig thuis of op school. Maar niet alleen ICL is het probleem, het gaat om een cocktail van stank en vervuiling. Bij harde wind zit de lucht in Amsterdam Noordwest vol met fijnstof en dampen uit de fossiele industrie. Op vakantie verdwijnen mijn klachten als sneeuw voor de zon. Soms maak ik verhuisplannen, maar we hebben alles hier: vrienden, cultuur, werk en studie. Wat moeten we ergens anders? Bovendien speelt op veel plaatsen in Nederlands hetzelfde: het zo goedkoop mogelijk voortbestaan van industrie, zelfs als er nauwelijks winst of inkomsten voor Nederland zijn, gaat boven de gezondheid van burgers, dieren en natuur.”

Joan, Kadoelen

“Beste Wethouder, dank voor het lezen van de aangeboden verhalen. Sinds we hier vier jaar geleden zijn komen wonen is het soms elke week, soms een paar keer in de maand een hele giftige geur. Deze geur is niet zoals iets wat ik eerder heb geroken.

Het voelt heel penetrant en alsof het meteen in je hersenen trekt en al je alarmsignalen van je lichamen zeggen: dit is foute boel. De heftigheid zorgt echt dat je jezelf wilt beschermen en de ramen en deuren dicht doet. Vooral voor mijn opgroeiende dochter wil ik uitsluiten dat dit niet super slecht is voor haar, maar dat kan helaas niet.

De analogie naar Tata Steel en zijn omwoners, de recente Franse (gewonnen) rechtszaak over bestrijdingsmiddelen en het aantoonbare effect op de gezondheid en de hoge cijfers van kanker in deze wijk- helpen niet voor de eigen gemoedsrust.

Verhuizen is zeker iets wat op zulke momenten steeds weer naar boven komt. Wat natuurlijk van de zotte is. Mijn burens, die al lang in Tuindorp wonen, geven aan dat dit al zo lang speelt, maar dat er niks aan gedaan zal worden. Ik snap dat je op een gegeven moment moedeloos wordt en dat ze niet weer een verhaal willen optekenen ergens met het zoveelste burgerinitiatief dat zal sneuvelen. Maar juist via de politiek moet en kan hier iets aan gedaan worden!

We blijven allemaal steeds meldingen maken bij de Omgevingsdienst en hopen dat dit terechtkomt bij de juiste

loketten. FNV is gelukkig betrokken om de gezondheid voor de werknemers op de kaart te zetten. Samen met hulp van de wethouder zou dit de urgentie kunnen krijgen die het verdient. Bij voorbaat dank!

Sanne, Tuindorp Oostzaan

‘ De analogie naar Tata Steel en zijn omwoners, de recente Franse (gewonnen) rechtszaak over bestrijdingsmiddelen en het aantoonbare effect op de gezondheid en de hoge cijfers van kanker in deze wijk- helpen niet voor de eigen gemoedsrust. ’

“Vorig jaar juli zijn wij hier komen wonen en dat bevalt ons heel erg goed. Op één onderdeel na: de stank als het (zuid) westenwind is. We zijn zo blij met ons kleine tuintje, maar zodra de wind verkeerd staat kunnen we er niet van genieten. Alle ramen en deuren moeten dan dicht, hoe lekker het weer ook is.

Los van de geuroverlast maak ik me ernstig zorgen over de gezondheidseffecten van de uitstoot. Die chemische, uitlaatgas-achtige geur kán gewoon niet goed voor je zijn. Het feit dat op kankeratlas.nl de westkant van Amsterdam Noord knalrood kleurt (nagenoeg als enige in Nederland) als het gaat om longkanker, baart mij zorgen. Ik heb begrepen dat de GGD roken als verklaring geeft. Maar het is natuurlijk zeer onwaarschijnlijk dat er alleen in Amsterdam Noordwest zoveel wordt gerookt.

Ik hoop heel erg dat er binnenkort wat gaat veranderen, zodat we weer lekker van de tuin kunnen genieten, maar vooral zodat ons dochtertje zonder gezondheidsproblemen op kan groeien.”

Marije, De Bongerd

“ We zijn zo blij met ons kleine tuintje, maar zodra de wind verkeerd staat kunnen we er niet van genieten. Alle ramen en deuren moeten dan dicht, hoe lekker het weer ook is. ”

“Zodra de wind uit de verkeerde hoek komt, moeten zo snel mogelijk alle deuren en ramen gesloten worden. Anders verspreid de vieze, (waarschijnlijk ongezonde) stinkende lucht zich in no-time in huis. Het hele huis ruikt naar rotte eieren, onze ogen prikken en het slaat op je longen. Zeer ongezond en ik vrees voor de gevolgen op lange termijn.

Soms draait de wind gedurende de nacht, wij slapen altijd met een raam open voor de ventilatie. Mocht in de nacht de wind draaien, worden wij misselijk, met hardkloppingen en hoofdpijn wakker. Zo snel mogelijk worden alle ramen gesloten, helaas is de rotte eieren lucht inmiddels al in huis en zijn wij er allen ziek van.

In de zomer wanneer we proberen te ontspannen in de tuin, worden wij gedwongen binnen te gaan zitten, met deuren en ramen dicht, om aan de stank te ontsnappen. Leg dat de kinderen maar eens uit, dat we niet buiten kunnen spelen, zitten of eten vanwege de geur die verspreid wordt door een fabriek in de buurt.”

Annet, Tuindorp Oostzaan

‘ Leg dat de kinderen
maar eens uit, dat we
niet buiten kunnen
spelen, zitten of eten
vanwege de geur die
verspreid wordt door
een fabriek in
de buurt. ’

“Beste wethouder, beste gedeputeerde,

Met veel plezier woon ik nu bijna vier jaar in de wijk Tuindorp Oostzaan. De afgelopen jaren ben ik steeds bewuster geworden van de doordringende deken van geur die vaak over de wijk hangt, tot het punt dat ik het helaas niet meer ‘ontruiken’ kan.

Het stelt me teleur dat de belangen van een enkele bedrijven zwaarder lijken te wegen dan de kwaliteit van leefomgeving van een enorm grote groep Amsterdammers. Enerzijds zijn er zorgen over gezondheidsklachten en -effecten. Die zorgen heb ik ook, mede omdat er recentelijk zoveel voorbeelden in het nieuws zijn geweest van industrie die eerder veilig geacht werd, maar later toch ongezond bleek te zijn. Anderzijds gaat het om de pure geuroverlast die je als bewoner van Tuindorp Oostzaan vaak ervaart. Er zijn helaas veel dagen aan te wijzen waarop het simpelweg niet mogelijk is buiten te zijn of je ramen open te zetten, zonder geconfronteerd te worden met werkelijk waar misselijkmakende geur. Zelfs zonder enige mogelijke effecten op de volksgezondheid is deze overlast op zichzelf volledig onacceptabel in een woonwijk als Tuindorp Oostzaan.

Ik roep de wethouder en gedeputeerde op om zich sterk te maken voor een gezond en leefbaar Amsterdam.

Dank!”

Stanley, Tuindorp Oostzaan

**‘ Ik roep de wethouder
en gedeputeerde op
om zich sterk te maken
voor een gezond en
leefbaar Amsterdam. ’**

●

“Zoutzuur en fluorwaterstof. Het zijn zo twee stoffen waarvan we weten dat het uit de schoorsteen van ICL komt. Dan heb je het nog niet eens over de metalen, vervuiling en ozonreacties die later nog ontstaan door de processen van de fabriek. Maar laten we het leesbaar houden.

Ik als huisarts kan niet anders dan me verbazen en frustreren over de houding van de overheid. We hebben het over de gezondheid van een grote groep inwoners van Amsterdam. Tijdens COVID stond gezondheid ineens bovenaan de belangenlijst. Dat lijken de gemeente en provincie te zijn vergeten. Niet alleen de persoonlijke gezondheid en kwaliteit van leven zijn van belang, maar laten we het ook hebben over de kosten in de zorg, overbelasting van personeel en structurele en langdurige onderbezetting. Het zorgstelsel kan niet ook nog eens een lakse houding van de overheid aan waardoor mensen onnodig ziek worden gemaakt omwille van financieel gewin van één bedrijf. Wat is de logica van een dergelijke fabriek midden in een drukbevolkte stad als Amsterdam?

De plannen van ICL om rioolwaterzuiverings-slib te verbranden om fosfaat uit het as te halen gaan toch ook wat ver. Ga maar eens langs bij rioolzuiveringsbedrijven, kijk, ruik en stel vragen. Doe kennis op over de grote problemen die er zijn en over de stoffen die er allemaal in het slib worden gevonden.

Wacht niet op ‘verbeteringen’ van de fabriek, waarvan het effect niet eens gemeten kan worden. De huidige situatie

is alarmerend genoeg. Er is geen plaats voor een dergelijke fabriek in Amsterdam.

Zeg nou zelf, met normaal boerenverstand weten we al dat als de slijmvliezen beginnen te prikken, het lijf reageert op iets wat niet goed voor je is. Dat geeft allergieën, weefsel- en DNA schade (lees: kanker). Ga met zuidenwind eens naar Tuindorp-Oostzaan en ervaar het zelf.

Ik roep jullie op om de oogkleppen af te doen en de mensen en het gezondheidssysteem te beschermen tegen deze praktijken. Dat is toch jullie taak? Luister naar de inwoners.”

Danielle, Tuindorp Oostzaan

“Het stinkt hier in de Houthavens af en toe verschrikkelijk. Ik maak mij grote zorgen om de luchtkwaliteit. Zeker voor mijn kind baart het mij zorgen. Ik hoop dat de gemeente hier echt iets aan doet en dat zij er voor ons als burgers zal zijn. Ga in ieder geval alsjeblieft correct en onafhankelijk luchtkwaliteitsmetingen uitvoeren en handhaven als de grenzen overtreden worden. Een bedrijf wat zijn eigen uitstoot mag monitoren is echt onacceptabel. Heel beangstigend voor omwonenden!”

Fleur, Houthavens

“Sinds 2008 woon ik in Tuindorp Oostzaan. Na mijn scheiding was het voor mij en mijn zoontje een fijne plek om een nieuwe start te maken. De stankoverlast is er altijd geweest en we deden dan ook vaak in het begin in de nacht al de ramen dicht maar hadden geen idee waar het vandaan kwam.

Langzamerhand is duidelijk geworden waar de stankoverlast vandaan komt. Ondertussen heb ik in de loop der jaren ondefinieerbare hoofdpijnlachten en longproblemen ontwikkeld. Ik heb nog nooit gerookt in mijn leven en leef gezond. Ondertussen is er grote twijfel bij mij ontstaan of de steeds erger wordende klachten wellicht te maken hebben met de stoffen die onze tuinen en huizen binnendrijven, tegelijkertijd met deze stankoverlast. Als ik op Texel ben (ik heb daar een strandhuisje) voel ik mij binnen 2 dagen een ander mens en zodra ik terug ben in Tuindorp komen de klachten vanzelf weer terug. De gedachte om te verhuizen is inmiddels vaak aanwezig. Ook al zou ik hier dolgraag willen blijven wonen. Hopende op een luisterend oor en concrete plannen voor de bewoners van Amsterdam Noord schrijf ik u. Vriendelijke groet”

Diane, Tuindorp Oostzaan

‘ Ondertussen heb ik in de loop der jaren ondefinieerbare hoofdpijnklachten en longproblemen ontwikkeld... Als ik op Texel ben (ik heb daar een strandhuisje) voel ik mij binnen 2 dagen een ander mens en zodra ik terug ben in Tuindorp komen de klachten vanzelf weer terug. ’

“Sinds we in Tuindorp Oostzaan zijn komen wonen, hebben we regelmatig te maken met stankoverlast. Soms is het bijna dagelijks, en zeker een paar keer per week. Het gaat niet om een geur die je ergens anders in de stad tegenkomt; het is scherp, intens en het slaat op je keel en je longen. We merken dat we er geen last van hebben als we op vakantie zijn of als ik in het buitenland ben voor werk. Zodra we thuis komen beginnen de klachten weer. En op de vele andere plekken waar we hebben gewoond in Amsterdam hebben we dit nooit ervaren. Dat baart ons zorgen, zeker omdat we ons afvragen wat dit betekent voor de gezondheid van onze dochter, die in 2022 in Tuindorp Oostzaan geboren is. Zij is volop in de groei en wat voor gevolgen gaat dit hebben op de langere termijn?

Na verschillende meldingen bij de omgevingsdienst hoorden we dat de stank vaak afkomstig is van ICL, de oude kunstmestfabriek aan de andere kant van het IJ. Dat nieuws maakte me nog ongeruster. Want wat komt er eigenlijk allemaal vrij bij die uitstoot? Hoeveel schadelijke stoffen, zoals zoutzuur en waterstoffluoride, ademen we in? Niemand lijkt daar een helder antwoord op te hebben, en dat is precies het probleem.

Als ik met burens praat die hier al jaren wonen, hoor ik steeds hetzelfde verhaal: deze stankproblemen spelen al ontzettend lang. Het kan toch niet zo zijn dat mensen hier al jaren in deze omstandigheden leven, zonder dat er iets verandert? Het moet echt stoppen. De fabriek moet vernieuwen en verduurzamen, verhuizen of zelfs sluiten als dat nodig is om de overlast te beëindigen. Ik hoop dat u, vanuit uw positie, bereid bent om

actie te ondernemen om samen met andere instanties tot een oplossing te komen.”

Fieke, Tuindorp Oostzaan

“Wij hebben vijf coworking / broedplaatsen op NDSM. Soms als de wind verkeerd staat krijgen we veel meldingen van bezoekers die denken aan een gaslek of iets dergelijks.

Als ik 's avonds naar huis ga, rijden we over de Douwes Dekker weg die voorlangs Tuindorp Oostzaan ligt. 's Avonds hangt daar vaak een afschuwelijke lucht! Dan zeggen we altijd tegen elkaar: wat goed dat we dat huis daar niet gekocht hebben!”

Maartje, NDSM

NDSM ©

•

“Een geur die je onverwachts tegemoet komt bij het openen van de deur of het binnenrijden van de wijk. Echt een vieze geur. We hebben een dochter van 1,5 en ik wil dat ze alle kansen krijgt om gezond en veilig op te groeien. De gezondheid van de stad staat toch op nummer 1? Als dat zo is, dan zou dat met het verplaatsen van ICL ook gewaarborgd moeten worden.”

Ymke, Tuindorp Oostzaan

‘ De gezondheid van de stad staat toch op nummer 1? Als dat zo is, dan zou dat met het verplaatsen van ICL ook gewaarborgd moeten worden. ’

“Sinds ik hier ben komen wonen in 2016 rook ik regelmatig een stank in de wijk. Een stank die als een vieze deken over de wijk hing. Ik ging op onderzoek uit, en zag daar de pluim van de kunstmestfabriek. Ik checkte het met de windrichting en kwam tot de conclusie dat vooral die fabriek de boosdoener moest zijn. In 2019 heb ik daar meerdere posts over geplaatst op de lokale Facebook-groepen, en vond veel bijval. Ik was niet de enige. Honderden reacties leverde de discussie op. We wendden ons tot de Omgevingsdienst en GGD, en organiseerden in toenmalig restaurant Spaanders op het Zonneplein een informatieavond met onder andere de OD en GGD.

Groot was de opluchting toen even later bleek dat ICL wilde verhuizen, nog groter was de frustratie toen bleek dat dat niet doorging. Sindsdien maak ik samen met bewonersinitiatief Adem Vrij aan het IJ me hard voor een definitieve en constructieve oplossing van de stankoverlast en luchtverontreiniging waar ICL ons zeer regelmatig mee confronteert. Ik verwacht van de overheid dat ze meer aan de kant van de bewoners gaan staan en er voor zorgt dat we in een gezonde leefomgeving kunnen wonen.”

Gert-Jan, Circusbuurt

●

“Het is gewoon niet te doen. Normaal laat je frisse lucht in bij het openen van de ramen. Hier in Noord moeten wij ze sluiten om het te proberen te ontzien. Zomerse dagen is het als de wind verkeerd staat niet te doen. En moet jezelf met deze lucht slapen. Zelfs een jaar een luchtfilter bij mijn baby neergezet voor haar luchtwegen.”

Bewoner Tuttifruttidrop, naam bekend bij de redactie

●

“Nergens in Nederland komt zoveel longkanker voor als in Tuindorp Oostzaan.

Als we vooraf geweten hadden van de stank, waren we hier nooit gaan wonen. We kwamen uit de binnenstad en waren zo blij met ons tuintje. Vanaf de eerste dag roken we een chemische lucht. Inmiddels 18 jaar later weten we nog steeds niet wat we inademen en zijn we al die jaren bezig geweest de stank onder de aandacht te brengen. We werden van het kastje naar de muur gestuurd, via de provincie weer naar de gemeente en weer terug. We werden er moedeloos van en dat gevoel overheerst nog steeds. De stank is vaak zo heftig dat we geïrriteerde ogen krijgen, keelpijn en hoofdpijn. Ramen moeten 's nachts gesloten worden.

De kankeratlas laat zien dat nergens zoveel longkanker voorkomt in Nederland als in Tuindorp Oostzaan.

De Omgevingsdienst beweert dat het niet door industrie komt maar zolang hier geen onafhankelijk onderzoek naar gedaan is, is het voorbarig dit te concluderen.

Het wordt tijd dat ICL niet zelf meer haar metingen doet maar dat er regelmatig onaangekondigd door een onafhankelijke instantie gemeten wordt. Maar eerlijk, mijn vertrouwen is verdwenen. En dat is misschien nog wel het ergste.”

Mariëlle, Tuindorp Oostzaan

‘ De kankeratlas laat zien dat nergens zoveel longkanker voorkomt in Nederland als in Tuindorp Oostzaan.

De Omgevingsdienst beweert dat het niet door industrie komt maar zolang hier geen onafhankelijk onderzoek naar gedaan is, is het voorbarig dit te concluderen. ’

Tuindorp Oostzaan © A.Bakker

“Als stadsdeelcommissielid voor De Groenen Basis Piraten en betrokken Noorderling maak ik me ernstig zorgen over de stankoverlast van ICL, Bunge en ontgassende schepen voor de bewoners van de NDSM, Tuindorp Oostzaan, Kadoelen en de Bongerd. De impact is groot en de gevolgen voor hun gezondheid op de lange termijn nog onbekend. Wel is er inmiddels een rode vlek in de kankeratlas bij Tuindorp Oostzaan. Mogelijk is er een verband met de uitstoot van deze zware industrie. Ik begrijp daarom niet dat ICL nog tot 2040 op dezelfde plek mag blijven en vind sowieso dat de gezondheid van mensen boven het produceren van goederen voor economisch gewin gaat. De gezondheidsklachten van bewoners (misselijkheid, branderige huid, dichtgeknepen keel) vind ik alarmerend. Zou u uw kinderen hier langdurig aan willen blootstellen?”

Kirsten, Van der Pekbuurt

“Beste wethouders en gedeputeerden,

Regelmatig schaam ik mij. Namelijk wanneer ik op de NDSM pont sta op weg naar huis in Tuindorp Oostzaan, en zie dat de wind uit het noorden komt. Dan weet ik: gelukkig, geen stank in mijn slaapkamer en woonkamer vanavond. Geen prikkelijk en stinkend zoutzuur en waterstoffluoride lucht die mijn huis inwaait, en waardoor ik alle ramen dicht moet houden, soms dagenlang.

Ik schaam me dan voor mijn eigen opluchting, want ik weet: als het niet mijn slaapkamer in waait, waait het wel die van stadgenoten in Amsterdam West in.

Dus, gemeente en provincie: maak een einde aan de ontzettend vieze en ongezonde lucht die de verouderde fabriek van ICL over Amsterdammers uitstrooit! Het stinkt en het is ongezond. Dat is niet alleen een probleem voor de hoognodige nieuwbouwplannen, maar ook voor bewoners van Tuindorp Oostzaan die soms al hun leven lang in deze stank wonen.”

Myrthe, Tuindorp Oostzaan

●

“Als ik mijn huis uit ga, is op sommige dagen een chemische lucht te ruiken. Dit is onprettig en beangstigend met twee kleine kinderen in huis die deze lucht ook inademen vanaf dat ze geboren zijn. Ik hoop dat er snel iets aan gedaan wordt, zodat we in een gezonde leefomgeving kunnen wonen.”

Antoine, Tuindorp Oostzaan

●

“Wij hebben 7 jaar geleden een huis gekocht aan de Meteorenweg waar we nu twee kinderen hebben. We houden van deze buurt en de mensen die hier wonen. Echter, de vervuilde lucht is onze grootste zorg en klacht over deze plek. Eerlijk gezegd, als we hadden geweten dat dit probleem zo erg was, hadden we hier nooit een huis gekocht. Zowel mijn vrouw als ik hebben regelmatig klachten van rhinitis als we hier verblijven, dit verdwijnt merkbaar als we een week in het buitenland of op de camping verblijven. Dit jaar voelt het alsof de stank vaker en indringender is. Dit is voornamelijk de geur van ICL, maar er zijn ook vaak problemen van Bunge en de meer petroleumgeur die afkomstig is van de benzine terminal. Aan de zuidkant van ons huis moeten we de ramen gesloten houden, zelfs in de hitte van de zomer en onze achtertuin is te onaangenaam om in te zitten. We maken ons ook grote zorgen over de langetermijneffecten voor de gezondheid van onze kinderen, vooral na het lezen van de recente wetenschappelijke

rapporten over deze buurt met een zeer hoge incidentie van longkanker in vergelijking met het landelijk gemiddelde. We willen hier graag nog blijven wonen, maar als de situatie niet verbetert, is dat volgens ons niet geschikt.”

Aidan, Tuindorp Oostzaan

‘ We maken ons ook grote zorgen over de langetermijengevolgen voor de gezondheid van onze kinderen, vooral na het lezen van de recente wetenschappelijke rapporten over deze buurt met een zeer hoge incidentie van longkanker in vergelijking met het landelijk gemiddelde. ’

●

“Geachte heren Van Dantzig en Olthof,

Sinds april 2022 woon ik op NDSM. Sindsdien heb ik last van mijn ogen en neus. Make-up draag ik nauwelijks meer. Als ik bij de pont ben, zit m’n mascara ergens op m’n kin. Tranende ogen. Uit m’n neus loopt de hele nacht vocht, en ‘s ochtends is het naast m’n bed een zee van witte tissues. Overdag droogt dat op, maar dan is m’n neus verstopt en zou ik het liefst alle stukken eruit peuteren.

Zodra ik ergens anders slaap en ben, zijn de klachten grotendeels over. Mijn vrienden kennen me tegenwoordig als die vrouw met al die zakdoekjes.

Op de sportschool draag ik altijd zakdoekjes bij me. Die sportschool ligt op het Cornelis Douwes terrein. Ik kan geen lift doen zonder dat ik eerst m’n neus moet deppen. Het is niet groen, het is vocht. Allergiepilletjes helpen niet.

Wat ik niet begrijp is dat hier woningbouw is toegestaan en waarom ik niet, in de houthavens dus wel volgens convenant, op de hoogte ben gesteld van al deze industrie en de overlast hiervan.

Het lijkt alsof zowel de gemeente, de provincie, de bedrijven, het havenbedrijf als de ggd boter op hun hoofd hebben.”

Marianne, NDSM

‘ Wat ik niet begrijp is dat hier woningbouw is toegestaan en waarom ik niet, in de Houthavens dus wel volgens convenant, op de hoogte ben gesteld van al deze industrie en de overlast hiervan. ’

●

“In 2016 ben ik met mijn vriend in Tuindorp komen wonen. We wonen er met heel veel plezier, inmiddels ook met een jonge dochter. Sinds haar geboorte maken wij ons echter ernstige zorgen over de kwaliteit van lucht in onze buurt. Eerder al merkten we de stank al op, deze is namelijk niet te negeren. Maar sinds zij er is, vragen wij ons sterk af hoe gezond het is voor haar om in deze wijk op te groeien. Dit lijkt me niet de bedoeling en al helemaal niet wanneer er in deze omgeving nog duizenden woningen op de planning staan de komende jaren.”

Jessica, Tuindorp Oostzaan

●

“Sinds februari 2023 woon ik aan de Pontkade, blij met de levendigheid en diversiteit aan interacties en gebeurtenissen in het gebied en in de context van de geschiedenis van de Werf. Na twee dagen was het al raak: ik schrok intens van de gore, weeïge en toxische geur, waar ik niet aan kon ontsnappen: binnen en buiten. Vaak werd en word ik daarna wakker van de griezelige en gore geur, die dwars door alles heen in mijn lichaam komt, en pijn, hoesten, hoofdpijn, misselijkheid en duizeligheid veroorzaakt. Behalve ziek word je er fobisch en angstig van. Ik denk erover om te vertrekken, wat ik jammer zou vinden gezien alle activiteiten in en om de buurt waar ik bij betrokken ben geraakt

Kennelijk komt de ellende meestal bij een bepaalde windrichting, wat betekent dat bij een andere windrichting andere mensen hetzelfde doormaken en er zware last van hebben. Het is een zwaar giftige cocktail waar we allemaal ziek van worden en op den duur zelfs chronisch.

Op de kankerkaart scoort Tuindorp Oostzaan hoog, hetgeen aan roken werd toegeschreven. Nu denken we er anders over en lijkt er een correlatie tussen luchtverontreiniging met zwaar gif en de gezondheid. Gezondheid van burgers gaat boven alles. Amsterdam wil de Havenstad bouwen en daar hoort gezonde lucht bij.”

Olga, NDSM

‘ Vaak werd en word ik daarna wakker van de griezelige en gore geur, die dwars door alles heen in mijn lichaam komt, en pijn, hoesten, hoofdpijn, misselijkheid en duizeligheid veroorzaakt. ’

●

“De vieze lucht waarin we regelmatig wonen, baart mij grote zorgen. Ik vind dat er niet naar de bewoners geluisterd wordt. Hoeveel aandacht hier al aan besteed is en er gebeurt niks! De stad groeit en deze vervuilende industrie past hier niet tussen.”

Sita, Kadoelen

●

“Beste wethouder en gedeputeerde,

In januari 2017 kochten we een heel leuk huisje in Tuindorp-Oostzaan. Met man en macht is het huis compleet gestript en helemaal opnieuw opgebouwd.

Al tijdens de eerste weken ontdekten we dat er regelmatig zeer onaangename geuren door onze straat trokken. Het werd op ten duur zo erg dat ik echt dacht: waarom hebben we dit huis gekocht?

We ontdekten dat meer mensen overlast ervoeren en dat er een meldpunt was (Omgevingsdienst) waar je met je klachten terecht kon. Helaas werden we een beetje ‘meld moe’, want er veranderde niks aan de situatie. Ook de gemeente zelf gaf niet thuis.

Steeds vaker als ik de wijk in reed, terug van werk of weggeweest, kwam de ICL lucht me al tegemoet. 'Welkom' thuis. De lucht is echt niet te harden en als je pech hebt blijft het uren hangen. Ramen en deuren moeten gesloten worden, want het slaat gewoon op de keel. Als ik 's nachts wakker word, stinkt regelmatig de hele slaapkamer en moeten alle ramen en luchtroosters dicht. De stank is dan al de slaapkamers ingedrongen. Ik spuit wel eens parfum op m'n kussen om weer in slaap te kunnen vallen, zodat ik ICL niet meer zo goed ruik in m'n slaapkamer. Moet je nagaan hoe dat op mooie dagen is... Zit je met 26/27 graden binnen met gesloten ramen en deuren. Op erge dagen loop ik met m'n adem ingehouden of sjaal voor m'n mond naar de auto.

Ondertussen zijn er ook twee jonge kinderen in het spel. Ik gun mezelf een schone leefomgeving, maar m'n dochters nog meer. We moeten regelmatig naar binnen of een speelplek buiten de wijk zoeken, om de stank te omzeilen.

De meiden snappen er niks van. Is het heel mooi weer en moeten we opeens tijden het zandtaartjes bakken in de zandbak alles wegdoen en verplicht naar de bibliotheek in molenwijk of een boodschap doen om ICL te kunnen omzeilen, omdat het niet meer te doen is buiten met de stank. Ik wil eigenlijk ook niet verhuizen (en met ons veel meer mensen). Helaas zit er waarschijnlijk op ten duur niks anders op. Weg uit Amsterdam, weg uit de stank.

Hopelijk kunnen we samen een oplossing voor dit probleem vinden. Het kan anno 2024 toch niet zo zijn dat een fabriek in

een stad voor zoveel overlast blijft zorgen. En daarbij de vraag: wat ademen we eigenlijk in en in hoeverre is dit schadelijk voor onze gezondheid. Met vriendelijke groet”

Rozemarijn, Tuindorp Oostzaan

Tuindorp Oostzaan © A.Bakker

‘ Helaas werden we een beetje ‘meld moe’, want er veranderde niks aan de situatie. Ook de gemeente zelf gaf niet thuis.

Steeds vaker als ik de wijk in reed, terug van werk of weggeweest, kwam de ICL lucht me al tegemoet. ‘Welkom’ thuis.

De lucht is echt niet te harden en als je pech hebt blijft het uren hangen. ’

●

“Geachte wethouder en gedeputeerde, al jaren ondervinden mijn man en ik problemen met vieze lucht en stank die komt en gaat. Met name als het mooi weer is en weinig waait is Tuindorp gehuld in een dikke deken van stinkende smog. Ik heb inmiddels behoorlijke last van mijn ogen en ademhaling, waarvoor ik medicijnen heb gekregen van de huisarts.”

Monique, Tuindorp Oostzaan

●

“Nog een zwarte bladzijde in dit boek. Mijn huis niet kunnen luchten als ik dat wil of dat nodig is. Eerst maar even checken of het misschien morgen wel mogelijk is om boodschappen te halen of een rondje te lopen. Een boek lezen op mijn favoriete bankje in het park is al weken geen optie. De beperkingen die de verstikkende lucht en windrichting in mijn leven brengen, vind ik zwaar. Maar de letterlijk adembenemende dampen die over het IJ in Noord of in mijn woning belanden zijn voor mij slechts een signaal. De zorgen over de luchtverontreiniging die met name de industrie hier veroorzaakt zijn groot.

Anno 2024 is het blijkbaar nog steeds ‘normaal’ om in deze historische omstandigheden te leven.

Ik weet ook wel dat er op bepaalde beleidsterreinen vorderingen worden gemaakt, zoals het verkeer. Dat zal best helpen om de fijnstof te verminderen.

Ik doel op de chemische en zorgwekkende stoffen hier in de lucht. En niet alleen van de bedrijven die we meestal kunnen ruiken (Bunge en ICL), maar van de cocktail die de gezamenlijke industrie in het westen van Amsterdam, Zaandam en misschien zelfs wel Tata produceert.

Dat de overheden die ons bewoners moeten beschermen, en de bedrijven die ons enkel lastig vinden, geen gehoor geven aan de noodkreet die we al jaren verkondigen, dat vind ik de echte zwarte bladzijde. Het is niet een beetje overlast, maar enorme hinder. Het valt niet mee, het is ondoenlijk. Als verantwoordelijke overheden hebben jullie ons hier neergezet en laten ons nu zitten. En ja, ik kan weggaan, maar is het probleem dan opgelost? Nee, een volgende bewoner komt hier dan ongeïnformeerd en moet ook in deze situatie zien te overleven. Dat gun ik niemand.

Maak een plan om de situatie te verbeteren, alsjeblieft!”

Bewoner NDSM, naam bekend bij de redactie

‘ Dat de overheden die ons bewoners moeten beschermen, en de bedrijven die ons enkel lastig vinden, geen gehoor geven aan de noodkreet die we al jaren verkondigen, dat vind ik de echte zwarte bladzijde. ’

●

“Na 33 jaar een woning in de Jordaan verhuisde ik naar Noord, het centrum was veel te druk geworden, haast alle burens werden rondtrekkende expats, veel groen in de straat en binnentuinen was er verdwenen. Met een stadsurgentie vond ik al snel een huis in Noord, in Tuttifruttidorp, het hoge deel van Tuindorp Oostzaan. Omdat schijnt dat het op slib, dat vrij kwam bij het graven van de grachten, is gebouwd, hoefde ik het Centrum toch niet helemaal te missen. En ik vond hier mijn oude Amsterdam terug, met burens die met elkaar praten en helpen als het nodig is. Humor ook. Een heerlijk groene wijk.

Maar het stinkt. Met regelmaat komt er een verschrikkelijke geur opzetten van verschroeide autoband waaraan nog een chemische oplossing is gevoegd. Regelmatig ga ik met mijn hond naar het Keerkringpark - aan het IJ -, regelmatig krijg ik daar brandende ogen en pijn in mijn keel. Vorige week was het weer zo erg dat zelfs mijn hond ging niezen. Ik heb besloten niet meer te gaan. Triest, een park dat je niet meer kunt gebruiken door een kunstmestfabriek aan de overkant, in een Groen-Links-Stad. De brandende ogen heb ik soms ook als ik in mijn tuintje zit en af en toe ook binnen.

Een ander punt is het vele stof. Hoewel ik nieuwe ramen heb met prachtige roosters en ook horren, mijn huis is ongelooflijk stoffig. Nog veel meer grijszwart stof dan mijn zaak aan de Tweede Hugo de Grootstraat - een korte snelweg midden in de stad. Elke dag weer ligt er een grijze laag op de vensterbanken. Eigenlijk niet zo gek, als je de stofwolken ziet wanneer kalk wordt overgescheept van boot naar fabriek. Maar wie weet

komt het door iets anders, er zit meer industrie.
Ik ben dolgelukkig in mijn wijkje maar al deze klachten
maakt dat ik me heb ingeschreven voor een woning buiten
Amsterdam, ook omdat ik me hier toch minder gezond voel dan
in het Centrum. Nog 4 jaar en dan is het zover...”

Simon, Tuttifruttidorp

**‘ Regelmatig ga ik met
mijn hond naar het
Keerkringpark - aan het
IJ, recht tegenover
ICL Fertilizers -
regelmatig krijg ik daar
brandende ogen en
pijn in mijn keel. ’**

“Wij wonen hier nu 6 jaar en hebben regelmatig last van ondefinieerbare stank. Nooit hebben we kunnen achterhalen waar dat precies vandaan komt, maar het is vooral bij westenwind. De enige manier om er aan te ontsnappen is alles potdicht houden tot de wind uit een andere hoek gaat waaien. Wat doet het met onze gezondheid?”

Niels, Kadoelen

“Ik werk 2 dagen per week thuis. Ik maak dan wandelingetjes en fietstochtjes als onderbreking om de dag gezond door te komen. ‘Een frisse neus’ halen wordt vaak een gore walm ervaren van zwaar chemische autobandenlucht tot zeer weeïge sojalucht. Woensdags en zondags wil ik hardlopen vanuit huis en heb ik regelmatig twijfels of het wel goed voor mij is om in dergelijke stank te gaan sporten. Ik vind wonen in Tuindorp Oostzaan om veel redenen heel leuk, maar ik maak me echt zorgen over mijn gezondheid en die van mijn kinderen.”

Rutger, Tuindorp Oostzaan

●

“Namens mijzelf, en mogelijk andere bezorgde bewoners in de omgeving, richt ik mij tot u om actie te ondernemen tegen de kunstmestfabriek ICL te Amsterdam vanwege de ernstige overlast die wij als omwonenden ondervinden van de stank en luchtvervuiling die door deze fabriek wordt veroorzaakt.

1. Recht op schone lucht

Wij als bewoners hebben een fundamenteel recht op een gezonde leefomgeving en schone lucht. Dit recht wordt onderstreept door diverse wet- en regelgeving, zoals de Nederlandse Grondwet (artikel 21), die bepaalt dat de overheid zorg dient te dragen voor de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Daarnaast staat in het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM) dat iedereen het recht heeft op respect voor zijn privéleven, wat ook het recht op een gezonde leefomgeving omvat.

De sluiting van de kolencentrale op de Hemweg toont aan dat er politieke en juridische mogelijkheden zijn om milieuvervuilende bedrijven te sluiten of hun activiteiten aan te passen wanneer ze een negatieve impact hebben op de gezondheid van bewoners en het milieu. Dit precedent zou ook moeten gelden voor ICL.

2. Overtreding van de Omgevingswet

Op grond van de Omgevingswet, die gericht is op de bevordering van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving, moet bij het verlenen of verlengen van vergunningen de impact op de omgeving worden beoordeeld.

De huidige activiteiten van ICL veroorzaken een ernstige aantasting van de luchtkwaliteit in de omgeving, en dit lijkt niet in overeenstemming te zijn met de doelstellingen van de Omgevingswet. Artikel 1.3 van de Omgevingswet verplicht de overheid om bij besluiten over ruimtelijke ontwikkelingen en industriële activiteiten het belang van de bescherming van het milieu zwaar mee te wegen.

Bovendien schrijft de Omgevingswet voor dat burgers en omwonenden betrokken moeten worden bij beslissingen die hun leefomgeving beïnvloeden, ook wel de zogenaamde “participatieplicht”. Naar mijn mening wordt hier onvoldoende aan voldaan, omdat wij als bewoners onvoldoende zijn betrokken bij de besluitvorming rondom de activiteiten en vergunningen van ICL.

3. Schending van Europese richtlijnen en luchtkwaliteitsnormen

De Europese Unie heeft met de Richtlijn Luchtkwaliteit 2008/50/EG normen gesteld voor luchtvervuiling, zoals fijnstof en stikstofoxiden, waar lidstaten zich aan moeten houden. Indien de uitstoot van ICL deze normen overschrijdt, zou Nederland hiermee in strijd handelen met deze richtlijnen. Dit is een ernstige zaak, aangezien langdurige blootstelling aan slechte luchtkwaliteit bewezen negatieve gezondheidseffecten heeft, zoals longziekten, hart- en vaatziekten en een verhoogd risico op vroegtijdige sterfte.

4. Verzoek tot actie

Gezien het bovenstaande verzoek ik u dringend om:

- Onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar de uitstoot en milieu-impact van ICL, met bijzondere aandacht voor de luchtkwaliteit en de gevolgen voor de gezondheid van omwonenden.
- Een formele evaluatie van de vergunningen van ICL te starten, met inachtneming van de Omgevingswet, de relevante Europese luchtkwaliteitsnormen en het recht van bewoners op een gezonde leefomgeving.
- De directe participatie van bewoners bij besluitvormingsprocessen rondom vergunningen en bedrijfsactiviteiten van ICL te waarborgen.
- Indien de overlast blijft bestaan en de uitstoot niet voldoet aan de normen, passende maatregelen te treffen, waaronder beperking van de productiecapaciteit of zelfs sluiting van de fabriek, indien nodig.

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet en hoop dat er snel actie wordt ondernomen om de leefbaarheid en gezondheid van onze woonomgeving te waarborgen.”

Anatol, Tuindorp Oostzaan

‘ De sluiting van de kolencentrale op de Hemweg toont aan dat er politieke en juridische mogelijkheden zijn om milieuvervuilende bedrijven te sluiten of hun activiteiten aan te passen wanneer ze een negatieve impact hebben op de gezondheid van bewoners en het milieu. Dit precedent zou ook moeten gelden voor ICL. ’

“Beste Bestuurders,

Dank voor uw aandacht. Met overwegend veel genot wonen we in ons huisje in Tuindorp Oostzaan, met om ons heen vele lieve burens, zowel oude als nieuwe Noorderlingen. De kleinschaligheid van het dorp bevalt ons prima, met de grote stad in de nabijheid. In een buurt die menselijke maat ademt.

Maar een buurt helaas ook die ICL inhaleert, als een oude verstokte roker.

Het is niet fijn om vroeg in de ochtend gewekt te worden door de vuige stelingen van ICL geuren op de luchtwegen, kunnen wij u zeggen. Of moe maar voldaan van een werkdag, nog even genietend van een zonnige namiddag, neergeslagen te worden door de doffe stomp van de zwaargewichtige ICL-uitstoot.

Naar wij begrijpen (van de GGD) is de mate van uitstoot bovendien schadelijk voor de gezondheid.

Zolang er kunstmest nodig is, zijn er zulke fabrieken nodig. Laten we de kosten die er nodig zijn om in veilige en prettige omgeving te kunnen wonen, nu maken, door te beschermen en te verplaatsen. En zo de (ongedekte) afwenteling op andere kostenposten voorkomen.”

Friso, Tuindorp Oostzaan

“Sinds november 2020 woon ik samen met mijn vrouw op de NDSM-werf, een plek waar we met veel enthousiasme naar uitkeken om ons te vestigen, mede omdat we de eerste bewoners zijn van dit nieuwbouwcomplex, gelegen vlakbij de pont. Het nieuwe, trendy NDSM-gebied, dat velen aantrekt, werd voor ons echter al snel een bron van zorg, met name op het gebied van gezondheid en woonplezier.

Bij het ondertekenen van ons huurcontract, en later het koopcontract (dat nog in ontwikkeling is), waren we ons er niet van bewust dat we zodanig hinder zouden ondervinden van de geuren afkomstig van de vervuilende fabrieken aan de overkant (ICL en Bunge). Ondanks het prachtige uitzicht van ons appartement, kunnen we niet genieten van ons balkon en moeten we regelmatig 's nachts uit bed om het slaapkamerraam te sluiten, omdat onze woning is binnengedrongen door een zware chemische, rubberachtig verbrande geur die uren blijft hangen en onze slaap verstoort.

Het is ronduit teleurstellend om te ontdekken dat in een stad als Amsterdam, waar duurzaamheid en een groene levensstijl worden gepromoot, vervuilende fabrieken nog steeds binnen de ring mogen blijven staan. Ondanks dat nieuwe woonwijken worden gepland, zonder dat toekomstige bewoners beseffen wat hen te wachten staat, mogen vervuilende bedrijven blijven opereren met zelftoezicht, terwijl de uitstoot ernstige gevolgen heeft op onze gezondheid en woongenot.

Woningzoekenden in Amsterdam hebben het al moeilijk

genoeg, en dat is voor ons de reden dat we nog steeds op de NDSM wonen, maar er moet echt iets veranderen. Als inwoner van Amsterdam maak ik mij grote zorgen, niet zomaar zorgen, maar ernstige zorgen over de gezondheid van de Amsterdammers. Er wordt niet gemeten welke stoffen we inademen, en keer op keer lijkt er geen vooruitgang te worden geboekt die in het voordeel van de burger uitvalt.

Geld boven gezondheid, dat moeten we toch niet willen? Ik roep u op om actie te ondernemen, want we kampen niet alleen met een woningcrisis, maar mensen worden ook ziek door de vervuiling. Het is hoog tijd voor verandering, zowel in Amsterdam als in Nederland.”

Robert-Jan, NDSM

**‘ Geld boven
gezondheid, dat
moeten we toch niet
willen? ’**

“Ik word misselijk en krijg prikogen, het slaat op mijn keel en ik proef het op mijn tong, het irriteert mijn neusholtes. Ik krijg holte-ontstekingen, bloedneuzen, hoofdpijn en vermoeidheid. Het gebeurt in periodes meerdere uren per dag, meerdere dagen van de week. Het gebeurt als ik bij Zuidwestenwind de akelige nare dikke lucht van dichtbij fabrieken en olieterminals bij elke ademteug inhaleer. Het geeft me stress en bezorgdheid.

Ik woon hier nu ruim 5 jaar en al vrij snel ontwikkelde ik een eerste flinke holteontsteking. Ik moest met een ernstig overprikkeld hoofd wisselen van werkgever voor een representatieve functie, werd wel aangenomen maar maakte in mijn eerste jaar onvermijdelijk een ongewenst kwetsbare indruk en ben inmiddels mijn baan kwijt.

De eerste jaren kwam de lucht door alle kieren mijn oude woning in, dat leverde mij weleens een paniekaanval op. Waar kon ik heen voor normale lucht? Mijn huisarts adviseerde me contact met de slechte lucht te mijden. Sindsdien ben ik ernstig mijn huis gaan isoleren. Ik loop kilometers om wanneer ik wil wandelen in de wijk, of adem door mijn shawl om impact van de slechte lucht te beperken. Ik leverde bijna 30 jaar wachtrij sociale huur inschrijving in en hoopte na jaren in kleine binnenstad-studentenzolders hier eindelijk in een normaal huis met een tuintje een gezond oud wijf te kunnen worden. Ik geloof daar niet meer in, maar kan geen kant op, mijn kapitaal aan inschrijfduur begon weer op nul, zelfs voor 18m² ergens ver buiten de stad sta ik achter aan in de wachtrij. En eigenlijk wil ik niet weg, er is zoveel ideaal aan dit huis, maar die lucht

... Telkens wordt je overvallen, want de wind, daar heb je geen invloed op. En het ligt niet aan de wind, die kan er niks aan doen, het ligt aan de uitstoot van de industrie.

Ik heb mij verdiept in de regelgeving rondom de industrie, super complexe materie, met diverse stakeholders: de bedrijven zelf, de haven, de gemeente, de provincie. Overal waar je aanklopt hoor je dat het moeilijk is, en dat ze hun best doen, maar ook steeds meer het bewustzijn dat het helaas niet voldoende zekerheid geeft, die regelgeving.

Ik ben boos en verdrietig, ik leef op als de wind een aantal dagen goed staat, maar zit regelmatig noodgedwongen in het buitenseizoen ongelukkig opgesloten benauwd door dichte ramen te staren naar mijn heerlijke tuin, waar de frisse lucht en geur van al het groen urenlang, soms dagen achtereen volledig door de walgelijke emissies van fabrieken wordt overgenomen. Ik durf geen mensen uit te nodigen in mijn super leuke huis, want ik voel mij onveilig door de onvoorspelbaarheid dat het onverwacht ineens weer heftig raak is. Ik heb een deel van mijn spullen nog niet uitgepakt, omdat een deel van mij weg wil, niet hier durft thuis te zijn. Ik slaap op de bank omdat mijn bed te dicht bij het open raam staat, waardoor ik vaak angstig wakker word, instinctmatig gealarmeerd door de geur van zoetweë, brandachtige of vluchtige chemische stoffen.

Ik stort dan mijn hart uit in alle meldingen die ik maak bij de omgevingsdienst, die graag heeft dat wij meldingen doen. Ik doe erg mijn best om de inbreuk op mijn basale levensbehoefte, in mijn toch al niet eenvoudige leven, te minimaliseren

en heb met beperkt budget van mijn vakantiegeld toch maar luchtfilterapparaten aangeschaft. Deze impact op mij, de aantasting van mijn fysieke gezondheid, de stress, schaamte, de zorgen, al het onderzoek, tijd, budget, alle onaangename gesprekken hierover met andere omwonenden, collega's, vrienden, familie, het eindeloos invullen van meldingsformulieren ... het was mij graag bespaard gebleven. In de hoop op verbetering deel ik hier mijn onaangename verhaal vol ongenoegen en ongemak.”

Michelle, Tuindorp Oostzaan

‘ Telkens wordt je overvallen, want de wind, daar heb je geen invloed op. En het ligt niet aan de wind, die kan er niks aan doen, het ligt aan de uitstoot van de industrie. ’

Tuttifruttidorp © Picasdre

“Ik ben met stomheid geslagen door deze wereld waar financieel belang voorgaat op mens en natuur welzijn. Zonder een gezonde habitat is er uiteindelijk geen leven (en wat moet je dan met al dat geld???) We WETEN allemaal, alle stakeholders!, dat de sterke luchtvervuiling hier een zware tol eist aan de gezondheid en welbevinding van de bewoners. Dat dit debat voor herstel over zoveel lagen mag gaan en daarmee (net als Tata Steel) tot een touwtrekkerij is verworden van ‘welles, nietes’ ipv daadwerkelijk oplossingsgericht, is walgelijk. Net zo walgelijk als de lucht die wij noodgedwongen MOETEN inademen voor het winstbejag van bedrijven, gemeente en provincie! In wat voor wereld leven we nog?”

Desiree, Tuttifruttidorp

●

“Inmiddels woon ik alweer dik 7 jaar met mijn gezin in Tuindorp-Oostzaan. Een heerlijke plek in het door mij zo geliefde Amsterdam. Helaas rust er voor ons wel een smet op het wonen hier. Niet lang nadat we introkken begon het mij op te vallen dat het geregeld stinkt, en niet zomaar een luchtje, maar echt een geur waar je steeds meer je vraagtekens bij gaat zetten. De geur is penetrant en zeer onaangenaam. Chemisch ook wel. Wij hebben twee kinderen en het baart mij ook best veel zorgen wat dit op de lange termijn kan aanrichten. Kan dit effect hebben op onze gezondheid? De woonwijk is verder ontzettend geliefd en daarmee natuurlijk flink aan de prijs (waar niet in Amsterdam). Het is letterlijk zuur dat we er dan wel dit probleem bij krijgen. Het frustrerende vind ik dat er naar mijn mening praktisch niets aan gedaan wordt. Zogenaamde snuffelauto’s die niets waarnemen, het moeten blijven melden en altijd een standaard bericht terugkrijgen waar je niets aan hebt. Men blijft dat niet doen, want er komt niets voor terug. Je voelt je niet echt serieus genomen. En ondertussen blijven we dus in de stank zitten. En heus, dit is niet elke dag, maar ook niet heel sporadisch. Dan zou ik denken, sja het is niet anders. Maar het is toch zeker frequent en dit moet anders! Dit kan echt niet. Mijn kinderen groeien hierin op! En, wij willen ook graag oud worden. Wanneer gaan de ogen echt open en wordt hier serieus actie op ondernomen?”

Grada-Marie, Tuindorp Oostzaan

‘ Het frustrerende vind ik dat er naar mijn mening praktisch niets aan gedaan wordt. Het moeten blijven melden en altijd een standaard bericht terugkrijgen waar je niets aan hebt. ’

●

“Amsterdam en industrie, ze horen al eeuwenlang bij elkaar. Het is moeilijk voor te stellen, maar niet zo heel lang geleden stond op het bruisende Leidseplein de zwavelzuurfabriek Ketjen. De fabrieksarbeiders werkten in de schaduw van de rook. Bewoners klaagden steen en been over een verstikkende geur die hen letterlijk hun ramen liet sluiten. In 1856 werd Ketjen gedwongen de schoorsteen te verhogen tot maar liefst 25 ellen (17,5 meter). Dit bleek echter niet voldoende, want 25 jaar later werd de fabriek gesommeerd om de stad te verlaten. De stad bleef groeien en Ketjen verhuisde rond 1900 opnieuw, naar haar huidige locatie in Amsterdam Noord aan de Nieuwendammerham. Maar nu, net als toen, komen de stad en de industrie weer met elkaar in conflict, waardoor de bouw van een hele nieuwe wijk wordt tegengehouden.

Voor ICL lijkt dit probleem vandaag de dag niet anders. Is dit een kwestie van bewoners die zich aanstellen? Waren de inwoners van de 19e eeuw “NIMBY’s” (Not In My Backyard)? Zijn de bewoners van Noord dat vandaag? Dat zeker niet. De stad groeit en bloeit, en daarmee veranderen ook de eisen die we stellen aan de industrie. Wat we hier zien is een verouderde 20e-eeuwse fabriek, die simpelweg niet meer past in de woonomgeving van vandaag.

Als ondernemer begrijp ik de waarde van bedrijven voor Amsterdam. We moeten ze niet weggagen – industrie heeft een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis en economie van onze stad, en zal dat blijven doen. Maar de wetenschap is nu zoveel verder. Inmiddels weten we precies wat de schadelijke

effecten zijn van de giftige stoffen die ICL over de drukke stad uitstoot. En diezelfde wetenschap kan helpen een fabriek als ICL schoner en veiliger te maken.

Bedrijven dragen niet alleen verantwoordelijkheid voor hun eigen winst, maar ook voor de mensen om hen heen. Het is daarom hoog tijd dat ICL investeert in schonere technologieën, betere filters en duurzame productieprocessen. Niet alleen omdat het goed is voor het milieu, maar omdat het de enige ethische én slimme keuze is. Bedrijven die vooruit denken en investeren in schone technologie, profiteren uiteindelijk ook economisch: ze versterken hun reputatie, creëren goodwill en bouwen vertrouwen op met hun omgeving. In plaats van elk jaar miljoenen winsten in eigen zak te steken en de bewoners op te zadelen met de lasten, zou ICL deze kans moeten grijpen om een voorbeeld te zijn in verantwoord ondernemen.

Dit is geen kwestie van het weggagen van industrie. Het gaat om het beschermen van je bewoners en het bouwen aan de toekomst. Wat we nu zien, is geen sociaal ondernemerschap – het is simpelweg asociaal.”

Bas, Tuindorp Oostzaan

‘ Bedrijven dragen niet alleen verantwoordelijkheid voor hun eigen winst, maar ook voor de mensen om hen heen. Het is daarom hoog tijd dat ICL investeert in schonere technologieën, betere filters en duurzame productieprocessen. ’

●

“Ik heb me al jaren gestoord aan die vieze penetrante batterijzuur achtige lucht... Ook dikwijls afgevraagd waarom die lucht om de zoveel tijd voorbij bleef komen, als of de verspreider ervan jarenlang een andere norm mocht hanteren t.a.v. luchtkwaliteit van de uitstoot... Hoe dan ook, het is heel fijn dat er nu hopelijk eindelijk iets gaat gebeuren.”

Tim, Walvisbuurt

●

“Beste heer Van Dantzig en heer Olthof,

Tuindorp Oostzaan bestaat al meer dan 100 jaar en (de voorloper van) kunstmestfabriek ICL zelfs nog langer. Mijn man en ik waren opgetogen om 16 jaar geleden (2008) in ons eerste koophuis te gaan wonen in dit mooie en gezellige Tuindorp. Inmiddels wonen we er als gezin, mijn kinderen zijn nu 8 en 10 jaar.

Sinds die 103 jaar dat Tuindorp Oostzaan oud is, is de kijk op industrie, veiligheid, gezondheid en milieu ontzettend veranderd. Voorheen moest je als arbeidersklasse vooral je mond houden, want tja het werk zorgde voor brood op de plank. Nu verwachten we (steeds meer) van bedrijven en van de overheid dat zij goed zorgen voor hun omgeving.

Daarom was het zo'n klap in het gezicht van de bewoners, dat ICL de kans op verplaatsing naar het westelijk havengebied niet heeft gegrepen en tot 2040 blijft zitten én blijft uitstoten. Want regelmatig hangt er een onprettige lucht in delen van Tuindorp. Soms stinkt het ontzettend!! Los van deze stank, overheerst bij mij vooral de zorg over de gezondheid. Ik ben hier pas op mijn 27ste komen wonen. Maar mijn kinderen zijn hier geboren!

De wettelijke uitstootnormen zijn één gegeven en ICL overschrijdt (o.a. mei 2024 zoutzuur) deze soms nu al bij (kleinere) incidenten, werd duidelijk op de informatieavond. Maar het wordt steeds duidelijker dat stapeling van gevaarlijke stoffen en gif (zie link als voorbeeld <https://www.nu.nl/binnenland/6331773/mix-van-bestrijdingsmiddelen-in-sloten-en-plassen-is-een-dodelijke-cocktail.html>), die wij als bewoners over ons heen krijgen, waarschijnlijk veel schadelijker zijn dan altijd werd aangenomen.

De kankeratlas kleurt rood voor Amsterdam Noord. Dat is zeer zorgelijk. Laat nu net veel zware industrie in Noord gevestigd zijn en we veelal westelijke of zuidwesten wind hebben. Dan komt al de stank en troep over ons heen.

Nu is dit mogelijk niet enkel de schuld van ICL dat in Noord meer kanker voorkomt, maar ik roep u als overheid op om meer dan het uiterste te doen voor het verbeteren van deze situatie. Bijvoorbeeld het opschroeven van onafhankelijke controles. Want hoe is het mogelijk dat de meeste controles door ICL zelf uitgevoerd (mogen) worden?! De slager keurt zijn eigen vlees. Wellicht zijn er o.a. op die manier mogelijkheden om de

vergunning vóór 2040 in te trekken.

Van een commerciële partij als ICL verwacht ik bar weinig. “De businesscase kwam niet rond” was de uitleg waarom het plan voor de verplaatsing naar de nieuwe locatie in het westelijk havengebied niet doorging. Korte termijn denken... want nu is de kans heel groot dat na 2040 het doek valt voor het bedrijf in Amsterdam. Want wanneer krijgen ze nog zo'n kans in een vol Nederland?

En wij als bewoners... ziek wordt je vaak niet met één keer uitstoot; dat kan jaren duren.

Alvast heel erg bedankt!

Bezorgde ouders en bewoners Tuindorp Oostzaan.”

Wouter en Eveliene, Tuindorp Oostzaan

ICL Fertilizers © Adem Vrij aan het IJ

●

“Ik kwam op NDSM wonen in Augustus 2021. Vrij snel daarna begonnen de hals, keel en luchtweg gerelateerde issues. Ik weet het eerst aan het Covid vaccin en zal deels daar last van gehad hebben, maar na verloop van tijd en stankoverlast in appartement, wees een buur me op de whatsapp groep m.b.t. de stankoverlast in omgeving Noord, West, NDSM en Tuindorp Oostzaan.

Mijn klachten begonnen in 2021/2022: kortademig, uitgeput daardoor, icm opgezette hals onder mijn kin en onder mijn kaken links en rechts. Ook zakte eten ineens niet goed weg en alsof m'n keel nauwer was. Huisarts bezoeken, allergietesten, hals echo, schildklier test etc. Gelukkig kwam daar niets uit. De klachten bleven en had ook concentratie issues, brainfog en uitputting. Deze klachten, bleek later, werden erger of kwamen op als de chemische stank met vlagen mijn huiskamer in kwam. Was de stank een paar dagen weg, dan werd ik fitter en energieker, kon ik alles beter overzien en voelde ik mijzelf weer.

Intussen werd ik de ziekte wet ingestuurd onder het mom van burn-out, maar ik wist, dat is het niet. Ik vond snel een nieuwe baan en zou in september 2023 beginnen, maar helaas de moeheid, stress en kortademigheid werkte verlamdend waardoor het niet doorging. Gevolg: de overwaarde van een verkocht huis moet gebruikt worden om rekeningen te betalen.

De lichamelijke klachten en de stank geven uiteraard stress en machteloosheid, bovenop de zorgen van een hoge huur. Deze afgelopen 3 jaar hadden een positieve nieuwe start moeten zijn

maar stonden in het teken van bellen met de verhuurder over de lucht, huisarts bezoeken, me niet begrepen voelen want nee, het zijn niet mentale maar fysieke reacties die er vooral zijn als de stank er hangt. De stress is een gevolg van alles, zeker wanneer je verder moet en je werkende leven weer terug wilt. Ik steek nu tijd en energie in GGD, huisarts, verhuurder, technische dienst etc.

Sinds augustus werd de stank erger. Er is 1 chemische stank die mij de meeste last en klachten geeft. Een nare, venijnige zoetige lucht met chemische scherpte vermengd. Inmiddels heb ik, sinds deze lucht erger werd, ook slikklachten. Het kan niet anders dan dat dit van een fabriek komt. Het is niet leefbaar en ik zal zsm moeten verhuizen want mijn welzijn lijdt eraan en dit alles heeft een impact gehad, ook financieel en qua bestaans en woonzekerheid (hoe lang kan ik de huur nog betalen?).”

Bewoner NDSM, naam bekend bij de redactie

“Geachte wethouder,

Ik schrijf u naar aanleiding van een ernstig probleem waar ik en vele andere bewoners van Tuindorp al lange tijd mee kampen: de stankoverlast veroorzaakt door de fabriek van ICL aan de overkant van het IJ. Dit probleem heeft een grote impact op de leefbaarheid in de buurt, en ik hoop dat u hierin iets voor ons kunt betekenen.

Toen ik in 2019 mijn woning in Tuindorp kocht, had ik als geboren Amsterdammer (opgegroeid in Slotervaart en Oud-Sloten, later in de Hoofddorppleinbuurt) geen idee dat ik regelmatig met een intense en chemische geur geconfronteerd zou worden. Ik koos voor Tuindorp omdat ik een fijn, klein huisje had gevonden, midden in het groen. Ik keek ernaar uit om te kunnen genieten van mijn tuin en de buitenlucht. Helaas bleek al na een paar dagen dat ik te maken had met een geur die zo heftig is, dat het mijn woongenot flink verstoort.

De geur is onnatuurlijk en chemisch, en maakt het vaak ondraaglijk om buiten te zijn of zelfs een frisse neus te halen. Dit maakt dat ik mij gevangen voel in een situatie waar ik geen kant op kan. Als huizenbezitter voel ik me bevoorrecht dat ik in Tuindorp een woning heb kunnen kopen, maar tegelijkertijd zit ik nu vast in een buurt waar de stankoverlast ervoor zorgt dat ik niet met plezier buiten kan zitten of simpelweg boodschappen kan doen zonder geconfronteerd te worden met deze geur.

Verhuizen naar een ander betaalbaar huis in Amsterdam is voor

mij helaas geen optie. De huizenmarkt laat dat simpelweg niet toe. Ik wil daarom graag uw aandacht vragen voor dit probleem. Het is van groot belang dat er serieus naar de overlast door ICL gekeken wordt en dat er maatregelen komen om de impact op de omgeving te verminderen. Als bewoner hoop ik dat er snel een oplossing gevonden wordt, zodat wij in Tuindorp weer kunnen genieten van de buitenlucht zonder deze hinderlijke en chemische geur.

Ik hoop dat u bereid bent om dit probleem op te pakken en te onderzoeken welke stappen er genomen kunnen worden om deze overlast aan te pakken. Ik hoor graag wat u voor ons als buurtbewoners kunt betekenen.

Met vriendelijke groet”

Kelly, Tuindorp Oostzaan

Tuindorp Oostzaan © A.Bakker

‘ Ik keek ernaar uit om te kunnen genieten van mijn tuin en de buitenlucht. Helaas bleek al na een paar dagen dat ik te maken had met een geur die zo heftig is, dat het mijn woongenot flink verstoort. ’

“The alarm shatters the silence—it’s a new day. I stretch, easing myself out of bed, my body slow to shake off the night. I pull back the curtain to reveal a sky so clear, so blue, it almost feels like a promise. The water in the IJ glistens, and the app says 25 degrees. Perfect. My lips curl into a soft smile.

I reach for the window, eager to let the morning air flood the room, to feel it cool and clean against my skin. The anticipation is a small joy, a moment I savor every day. The handle clicks, the window swings open—and then it hits me.

The air is thick, heavy, poisoned with something that clings to my throat, my lungs. My smile vanishes, replaced by a grimace. The stench—a strange, acrid odor—pours into my room like an unwelcome guest. My nose prickles, my head recoils. I know this smell. ICL. Of course. A silent “good morning” from the industrial area just across the IJ.

I slam the window shut, but the stench lingers, a ghost in the room. I flick on the ventilation system, hoping to clear it, but the air filtering through is no better. The stench has found its way inside, creeping into every corner. There’s no escape. The sun outside is warm, the sky is brilliant—but it means nothing. The air, our air, is spoiled.

I’m trapped.

I dress, trying to ignore the suffocating heaviness that hangs over everything, but it clings to me. I need to escape, even for a

little while. A quick walk, I think, to reset the day before I settle into my home office. The door creaks open, and there it is again—the smell. Stronger now, swirling around me, pressing against me like invisible hands. I take a breath, and my chest tightens.

I scan the faces of people passing by. Children going to school. Are they feeling it too? Is this just in my head, or are they swallowing the same foul air? I round the corner, and like a switch, it's gone. Just for a moment, I can breathe again. I grab a croissant, a fleeting comfort, and head back. But as I take a bite, it returns. That sickly, chemical fog creeping back. It fills my mouth, my lungs. I can't eat like this. I can't live like this.

Back home, the walls seem to close in. It's warm in my office, but opening a window isn't an option. I wipe the sweat from my brow, but the real discomfort is deeper. It's in the air.

And there's no way out.

This has been my reality since moving here in 2021—nearly every day, no matter the season, unless I'm lucky and the wind spares my neighbourhood by blowing in any direction other than southwest. But even then, I know that somewhere else, someone is breathing in this stench.

The anger, the frustration—it builds. It's led me to get informed, to speak out wherever I can, inform my neighbours, shouting into the void of social media, hoping someone listens. Because no one is too small to make a difference.

But the more I learn, the more hopeless it feels.
Despite everything, those involved fail to act with fairness,
transparency, and mostly, basic humanity and common sense.

One morning, in a fit of rage and exhaustion after filing report
after report with the OD, I decided to confront ICL directly.
I picked up the phone, my voice trembling, and pointed out their
pollution, their violation of our air, our lives.
Their response? “You should shut up and fuck yourself.”

Giada, NDSM

**‘ The stench has found
its way inside, creeping
into every corner.
There’s no escape. ’**

●

“Sinds 10 jaar heb ik inmiddels last van de stinkende lucht. De stank is er niet altijd, maar wel te vaak en beïnvloedt mijn levensplezier. Ik ga niet buiten zitten als het stinkt. Ik vind het bizar dat hier nog steeds niets aan gedaan is. Volgens mij is het ICL en moeten zij ofwel verhuizen ofwel betere stankfilters installeren.”

Camiel, Oostzanerwerf

●

“Beste wethouder en gedeputeerde, wij zijn een groot gezin met vijf kinderen woonachtig in De Bongerd, Amsterdam-Noord. Sinds we hier wonen hebben we soms een paar keer per dag, soms een paar keer in de week, stankoverlast van de fabrieken aan het IJ. Met name een soort zware, verbrand rubber achtige geur van ik vermoed kunstmestfabriek ICL. Ook onze burens met kinderen ruiken deze geur. We hebben het er dan over op straat: “Daar is het weer!” “Kan niet goed zijn”. Sommige mensen in de straat doen hun ramen dicht naar ik weet, ik denk dat het dan toch al overal zit dus dat dat niet echt uitmaakt. Het voelt heel claustrofobisch als er in de lucht die je inademt die geur zit. Je kunt er niks mee. Ja verhuizen, maar dat willen we niet! Onze kinderen hebben hier hun familie en vrienden. Ik vind het heel verdrietig dat een aantal fabrieken waarvan de eigenaren niet hier zelf wonen, gif in onze buurten

verspreiden. Het klinkt als een onrecht uit begin 19e eeuw tijdens de industriële revolutie! Tis nu 2024. Het past niet bij de tijd, en ook niet bij de groene transitie waar de wereld naar toe zal gaan.

Daarnaast: Mijn man en dochter hebben astma. Als er een bepaalde windrichting is en de geur heel sterk, hebben zij ook meer last. Dat maakt mij dan als moeder boos, maar ik kan er niks mee. Kijk, dit soort partijen kijken alleen naar geld want dat doen marktkoopmannen nou eenmaal. Het is de politiek die hen moet reguleren. Vertellen welke kant het op moet. Van hen, van de baas van ICL, gaat het niet komen. Zij willen winst maken. Wij als buurtwoners van Amsterdam-Noord, onze kinderen, we maken ons ernstige zorgen. Het is de lucht, en de lucht is essentieel. Wij hopen heel erg dat onze vertegenwoordigers in de politiek genoeg ervan doordrongen zijn dat vaders en moeders, opa's en oma's, zich zorgen maken om de lucht in de straat/in de buurt. En dat zij genoeg papieren wapens hebben, ten strijde te trekken tegen de eigenaren van deze fabrieken. Ik heb er zeker begrip voor, dat dit een langdurig proces is. Maar van de eigenaren van de fabriek, gaat het niet komen. Zij zijn veroorzaker van een slechte luchtkwaliteit voor onze kinderen, de buurtkinderen en de kinderen op de basisscholen aan het IJ en in oa De Bongerd. Veel dank zijn wij verschuldigd aan de moeite die Adem Vrij aan het IJ voor ons doet.”

Eileen, De Bongerd

‘ Wij hopen heel erg dat onze vertegenwoordigers in de politiek genoeg ervan doordrongen zijn dat vaders en moeders, opa’s en oma’s, zich zorgen maken om de lucht in de straat/in de buurt. ’

●

“In 2006 zijn we hier komen wonen. Met de eerste de beste zuidwestenwind kwam de stank opzetten. We belden de milieudienst (de omgevingsdienst bestond toen nog niet) en veel hoop gaf die ons niet. Zo’n tien jaar geleden kwam de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. We hebben er vaak mee om de tafel gezeten, ze wilden onze verhalen horen en ze ontwierpen een online plek waar je klachten kon melden. We werden uitgenodigd door stankoverlast veroorzaker ICL en later ook door andere stankoverlast veroorzaker Bunge. Inmiddels zijn er huizen en flats gebouwd, bij de NDSM en Buiksloterham. En ook in de Westelijke houthavens. Daarmee staat de stankoverlast definitief op de kaart want al die nieuwe bewoners hebben er, net als wij sinds 2006, last van. Het resultaat is een omgevingsdienst die met meel in de mond praat, een ICL die stank steevast aanduidt met ‘geur’ en een GGD die nog steeds blijft volhouden dat niet vast te stellen is dat de stank ongezond is. Want, moeten we concluderen: de economie gaat boven alles. Zoals overal ter wereld, niets nieuws. Maar, ook niets nieuws: het verzet blijft groeien.”

Alexander, Tuindorp Oostzaan

●

“Nu 15 jaar woon ik met mijn gezin met ontzettend veel plezier in Tuindorp- Oostzaan. We houden van onze burens hier, fietsen en sporten in de buurt en maken ons - samen met onze burens - zorgen. Er klopt iets niet. Het lijkt alsof, omdat we lager liggen, de vieze lucht hier naar beneden daalt en als een deken over ons heen ligt. Vooral ook in de avonden en ‘s nachts. Dat kan niet gezond zijn! En zeker niet voor onze kinderen die hier opgroeien! De vieze lucht komt van oa Bunge en ICL. Ongelooflijk dat deze grote bedrijven aan de overkant van het IJ stank en vervuiling mogen verspreiden. U als gemeente kunt dat - omdat u zorg draagt voor uw inwoners - een halt toeroepen. En zeker in deze tijd waarin lokaal verbonden is met globaal en andersom. Dezelfde bedrijven vervuilen hier en verwoesten daar. Ze dragen ook nog eens bij aan verwoesting van het regenwoud - terwijl dat onze belangrijke bron van zuurstof is.” -

Anna, Tuindorp Oostzaan

ICL Fertilizers © Adem Vrij aan het IJ

‘ Er klopt iets niet.
Het lijkt alsof, omdat
we lager liggen, de vieze
lucht hier naar beneden
daalt en als een deken
over ons heen ligt. ’

●

“Geachte Dames en Heren en wie zich aangesproken voelt,

Ik ben in 2022 in Tuindorp Oostzaan komen wonen en was zo intens blij met mijn huis Met tuin!

Niet lang daarna viel mij de vieze lucht steeds meer op en ben gaan rondvragen. Al vrij snel kwam ik uit bij, met name, ICL. Ook Bunge werd genoemd en Ketjen en Damen. Maar ICL bleek de ergste. En wat nog erger bleek is dat dit dus al jaaaaaren aan de gang is, ondanks eerdere protestacties, die ergens in het Noordzeekanaal zijn verzopen. HOE KAN DIT?

Er zijn enorm veel gezondheidsklachten en STANK overlast. Hoe kan een gemeente, provincie, omgevingsdienst en andere overheden dit zo negeren. Want ja, er is nog steeds niets gebeurd. Wel heel veel gepraat en papier heen en weer geschoven. ZONDER RESULTAAT! Hoe kan een verouderde, vieze, onveilige fabriek zich zo lang beroepen op het feit dat ze er al 100 jaar zitten???

Hebben we dan niets geleerd van zaken zoals Dupont en Tata Steel?

We hebben het hier over het feit dat deze directies/eigenaren van deze vervuilers geen verantwoording nemen voor wat ze uitstoten en daardoor aanrichten. Die zitten veelal veilig in het buitenland en het enige wat ze bezighoudt is GELD en aandeelhouders.

In Amsterdam moeten wij, burgers, ons aan van alles en nog wat houden om de lucht beter te krijgen. En overal die “blauwe

zones” in de stad. En zo’n fabriek stoot van alles over ons uit!!!!
Blijkbaar ongestraft. Gemeente, Provincie en Omgevingsdienst
en iedereen in de politiek: Ik roep jullie op om dit te STOPPEN.
Het is klaar, zeker na 100 jaar.”

Veronica, Tuindorp Oostzaan

“Ik woon sinds 3 jaar in de Bongerd en een paar keer per week
heb ik erg veel last van de chemische stankoverlast in de buurt.
Zo erg dat ik ramen en deuren dicht houd. Kan hier zsm wat aan
gedaan worden aub?”

Sofie, Bongerd

“Wij willen onze ernstige zorgen uiten over de onhoudbare
situatie waarin wij ons bevinden als bewoners van de NDSM.
Het is inmiddels een bijna dagelijkse gewoonte geworden om
onze ramen en deuren te sluiten vanwege de penetrante stank
die voortkomt uit de nabijgelegen fabrieken. Deze vervuilde
lucht heeft er zelfs toe geleid dat we gaan verhuizen.

We hangen onze was niet buiten te drogen, want: stank en
vervuiling. Bij onze terugkeer van vakantie hebben we moeten

ervaren dat ons huis naar mest rook, simpelweg omdat we één raam open hadden laten staan. Dit is onacceptabel. Ondanks dat we wonen in een prachtige omgeving met uitzicht over de marina, kunnen we hier niet van genieten. Bij mooi weer zijn we vaak gedwongen om binnen te blijven, omdat de stank van de fabrieken niet te harden is. Dit beïnvloedt onze gemoedstoestand en veroorzaakt onnodige stress.

De luchtkwaliteit in onze buurt is zodanig verslechterd dat we ons genoodzaakt voelen om te verhuizen. Als ouders willen we onze peuter niet blootstellen aan ongezonde lucht. Het is frustrerend dat we in een fijn en leefbaar Amsterdam-Noord zouden moeten wonen, maar in plaats daarvan worden geconfronteerd met deze vervuiling.

Wij zijn het zat. We vragen dringend om actie om de situatie te verbeteren. Niet alleen voor ons, maar alle bewoners van de getroffen wijken met ons.”

Kelly, NDSM

‘ We hangen onze was niet buiten te drogen, want: stank en vervuiling [...] Als ouders willen we onze peuter niet blootstellen aan ongezonde lucht. ’

●

“Je bent zeker een nieuwe Noorderling? zei de man van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied toen hij mij belde na melding van een klacht na een week overlast. Nou, zo zou ik mezelf niet willen kwalificeren. Ik ben wel een bewoner die de laatste 5 jaar dat ik in Tuindorp woon steeds meer en vaker overlast ervaar van stank. Na een week overlast vond ik het tijd om melding te maken. De beste man vond het maar knap lastig dat mensen steeds meer gingen melden en hij had het idee dat dit toch kwam door een ander type bewoner, anders dan de oorspronkelijke Noorderling. Die snapten tenminste dat ze achter een industriegebied waren gaan wonen. Ik heb geantwoord dat ik dit wel wist bij aankoop, alleen dat de overlast steeds vaker merkbaar was en ook echt tot klachten leidt. Als de walm in de wijk hangt (en die zie je soms echter letterlijk hangen in de laaggelegen delen van Tuindorp, heb weleens foto’s meegestuurd naar de Omgevingsdienst) dan helpt zelfs het dichtdoen van ramen en deuren niet. Lekker in je tuin zitten is er dan echt niet bij en wat ademen ik en mijn kinderen eigenlijk allemaal in? Zeker als de wind verkeerd staat en de lucht dagen en nachtenlang de wijk instroomt.

Beste bestuurders: zorg dat bewoners veilig kunnen wonen. We rekenen op u!”

Rianne, Tuindorp Oostzaan

●

“Wij wonen met onze 2 kinderen sinds 3 jaar in Tuindorp. Het is hier heerlijk wonen en we zijn elke dag dankbaar dat we hier een plek hebben gevonden. Enige grote nadeel van hier wonen: de stankoverlast. Zeer regelmatig hangt er een zware lucht boven onze buurt. Onze kinderen met autisme kunnen er zo slecht tegen dat ze niet buiten kunnen zijn dan. Het voelt vreemd om in zo'n dichtbevolkt stadsdeel zo'n mate van stank te ervaren. Dit kan toch niet gezond zijn.”

Daphne, Tuindorp Oostzaan

Kadoelen en Kadoelerbreek © A.Bakker

“Wij balen als de wind uit het Zuidwesten komt, vanwege de stank die dan onze kant op komt, soms een gedeelte van de dag, soms wel een hele dag, en vaak dagen achter elkaar. Het is vervelend om dan buiten te zijn, en dat doen we dan zo min mogelijk. Ramen blijven dicht. De lucht is ongezond, dat ruik je. Ik heb wel eens hardgelopen ondanks de stank, maar dat werkte niet, ik kreeg minder lucht en raakte buiten adem.

Ik vraag de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland om de Omgevingsdienst Noordzeekanaal de opdracht te geven om zelf de uitstoot te meten, en eisen te stellen aan de vergunningen om de uitstoot zodanig te verlagen dat de bewoners geen stank meer ervaren en ongezonde stoffen niet meer de lucht in komen.”

Cora, Kadoelen

‘ Ik heb wel eens hardgelopen ondanks de stank, maar dat werkte niet, ik kreeg minder lucht en raakte buiten adem. ’

●

“Geachte wethouder, geachte gedeputeerde,

Amsterdam zou een veilige en gezonde omgeving moeten zijn, vooral voor onze kinderen.

Helaas maak ik me ernstige zorgen over de luchtkwaliteit in onze wijk, met name door de uitstoot van de kunstmestfabriek ICL. Dit is niet zomaar een kwestie van hinderlijke geur; het gaat hier om terechte zorgen over onze gezondheid.

Zorgen over gezondheidsschade

Elke keer als de wind uit het zuidwesten waait en de penetrante geur van ICL onze buurt als een deken bedekt (dagelijks dan wel wekelijks), ben ik ongerust en vraag ik me af wat voor impact deze vervuiling heeft op de gezondheid van mijn kind. Het gaat niet alleen om een onplezierige geur, maar om de mogelijke schadelijke stoffen die we inademen. Het zorgt ervoor dat ik mijn kind niet met een open raam laat slapen: in het verleden had ik wel eens niet in de gaten dat de uitlaatwolk zijn slaapkamer was binnen gedrongen. Buitenspelen in deze stank voelt verre van veilig en dus haal ik mijn kind en huisdier naar binnen wanneer de wolk de wijk in glijdt. Volgens de bureu is het in de afgelopen 20 jaar sterk toegenomen.

Niet gerust

U heeft ons niet gerust weten te stellen. Zowel de GGD als OD heeft niet voldoende middelen en u heeft niet kunnen garanderen dat de stank niet schadelijk is. Zo zei Saskia van der Zee (GGD): “Vanuit het oogpunt van gezondheid is het een goed idee dat de uitstoot blijvend en aantoonbaar wordt

teruggebracht.”

De situaties bij Tata Steel en Chemours hebben laten zien dat toezicht faalt. 30 jaar geleden woonde ik om de hoek bij Chemours in Dordrecht, aan het water waar zij hun pfas in loosden. Thans ben ik moeder van een kind met een verstandelijke beperking. Een relatie is niet aan te tonen, maar u begrijpt vast wel mijn zorgen toen ik begreep dat ook over de uitstoot van ICL en industrie terechte vragen zijn.

Gemeentelijke en provinciale plicht

U heeft beide uw eigen plicht met een belangrijke gemene deler: **te zorgen voor een gezonde leefomgeving voor alle bewoners, inclusief mijn kind.** Het doorverwijzen naar elkaar schiet deze plicht tekort. Ik roep u beiden op om verantwoordelijkheid te nemen en niet langer achter de verwijsprocessen te verschuilen. Als bewoners hebben we recht op een betrokken en daadkrachtige overheid die opkomt voor onze gezondheid en veiligheid. Zo zou u de aanbevelingen van de onderzoeksraad (<https://onderzoeksraad.nl/onderzoek/industrie-en-omwonenden/1>) met onmiddellijke ingang kunnen opvolgen.

Het is tijd voor actie uwer zijde en ik hoop dat de verhalen van bezorgde ouders en bewoners opvolging krijgen. Wij willen een veilige toekomst voor onze gezinnen, zonder de voortdurende dreiging van luchtvervuiling die onze gezondheid schaadt en ons dagelijkse leven beïnvloedt. In afwachting verblijf ik”

Tineke, Tuindorp Oostzaan

●

“Geachte wethouder,
Telkens als de wind uit het zuid-westen waait is de penetrante geur van ICL en in mindere mate de weeïge lucht van Bunge bij ons op de Kadoelenweg te ruiken. Ik woon met ontzettend veel plezier in Noord, maar dit probleem geeft mij veel zorgen. Niet zozeer voor mezelf, maar ik maak me vooral zorgen om de gezondheid van mijn 3 jonge kinderen. Bij bedrijven als Tata Steel duurde het ook decennia voordat de omvang van de gezondheidsschade voor omwonenden duidelijk werd, terwijl iedereen al lang aanvoelde dat dit effect er moest zijn. Ondanks het feit dat gezegd wordt dat ICL zich aan de normen houdt is niet voor te stellen dat de lucht niet schadelijk is. De lucht is met enige regelmaat ook verstikkend aanwezig boven sportpark Kadoelen waar met mijn kinderen vele andere kinderen die lucht inademen tijdens het sporten. Met klem verzoek ik u dan ook een versneld sluitingsproces in werking te stellen. Bedrijven als ICL horen niet thuis in dicht bewoond stedelijk gebied.
Hoogachtend”

Joris, Kadoelen

‘ De lucht is met enige regelmaat ook verstikkend aanwezig boven sportpark Kadoelen waar met mijn kinderen vele andere kinderen die lucht inademen tijdens het sporten. Met klem verzoek ik u dan ook een versneld sluitingsproces in werking te stellen. Bedrijven als ICL horen niet thuis in dichtbewoond stedelijk gebied. ’

●

“Al 20 jaar met een veel te grote regelmaat last van stank van de overkant. Ik maak me zorgen over de stapeling van gifstoffen van de verschillende industrieën. De bedrijven hebben schijnbaar vergunningen gekregen voor een bepaalde uitstoot, maar wat doet de combinatie van al die stoffen? Daarnaast, Tuindorp ligt in een kommetje waar de lucht langer blijft hangen.”

Petra, Tuindorp Oostzaan

●

“Heel regelmatig hebben wij op de Frambozenstraat last van stank. Het beïnvloedt ons woonplezier. Ook in de nacht worden we wakker van een vieze industriële lucht. Voordat wij hier vier jaar geleden naartoe verhuisden konden we niet vermoeden dat deze overlast hier zou zijn. Dergelijke industrie hoort niet zo dicht op woonwijken. Het zou echt schandalig zijn als de vergunningen tegen de aanvankelijke plannen in worden verlengd. De overlast moet stoppen.”

David, Tuindorp Oostzaan

●

“Inmiddels zijn we verhuisd naar een tijdelijke inwoning samen met mijn zoontje van 3. Wij hebben voornamelijk ernstige geuroverlast gehad van ICL. Hierdoor heb ik ook de nodige investeringen gemaakt met luchtreinigers en apparaten voor metingen. Alles werd er door beïnvloed. Dit bezorgde veel stress en frustraties, want het leek de laatste 1,5 jaar erger geworden te zijn.

Mijn zoontje kreeg enorme hoestaanvallen tijdens het slapen. Deze hielden op nadat ik permanent een luchtreiniger aan liet in zijn slaapkamer tijdens zijn slapen. Ikzelf kreeg het benauwd, misselijk, raar gevoel in maag, hoofdpijn en druk op keel. Soms duizelig. Maakt ook dat ik sindsdien erg gevoelig ben geworden met mijn luchtwegen, maag en waarneming (snel beïnvloed).

We woonden er 3,5 jaar. We hebben teveel momenten gehad waar wij letterlijk vergast werden in eigen appartement en vast zaten omdat we niks konden doen, WTW kon niet opgeschaald worden, en de ramen moesten sluiten. En dan afwachten wanneer je de ramen kan openen om te ontlichten. Overdag, s'avond's EN s'nacht's.

Na 1,5 jaar zat er een enorme laag op de zonneweringen dat ik deze niet meer kon gebruiken. Chemische troep warmde op tijdens zonuren en de geur die er van af kwam ging direct de woning in.

Dit is gewoon een enorme invloed op je normale leven. Dagbesteding moest erop aangepast worden met kind. Alle seizoenen hebben we er last gehad.

“Ik vind het onacceptabel dat wij niet waren ingelicht alvorens we introkken in een nieuw gebouw op de NDSM als eerste bewoner van het appartement. Dat er zoveel gestreden moet worden voor *common sense* in deze tijden van bewustwording en kennis, is te triest voor woorden.”

Yasemin, NDSM

‘ Mijn zoontje kreeg enorme hoestaanvallen tijdens het slapen. Deze hielden op nadat ik permanent een luchtreiniger aan liet in zijn slaapkamer tijdens zijn slapen. Ikzelf kreeg het benauwd, misselijk, raar gevoel in maag, hoofdpijn en druk op keel. ’

“Regelmatig, soms meerdere keren per week, hangt er een vieze lucht in onze wijk. Je weet dan precies hoe de wind staat: zuid/zuidwest. Soms fiets ik door de NDSM en ruik ik daar de stank. Dan staat de wind meer westelijk. De geur maakt je een beetje misselijk en het heeft vooral invloed op mijn humeur. Zoals de geur van bos of de zee je kan laten glimlachen, maakt deze geur je chagrijnig en maakt dat je minder diep wil inademen.

Begin dit jaar hebben we een dochtertje gekregen. Ik twijfel hoe lang we hier nu in Tuindorp moeten blijven wonen, omdat deze vieze lucht niet gezond kan zijn. Ik heb al zoveel keren een melding gedaan bij de omgevingsdienst en heb vaak vriendelijke medewerkers te woord gestaan, maar zonder dat het duidelijk werd of er iets op korte termijn aan gedaan wordt. Het is zo zonde voor het woonplezier in deze geweldige wijk en nog belangrijker, voor de gezondheid van diens inwoners. Ik hoop met heel mijn hart dat er snel actie wordt ondernomen!”

Johanna, Tuindorp Oostzaan

‘ Wij hebben onze kindervens uit moeten stellen door de ongezonde situatie. NDSM is door deze uitstoot niet geschikt voor huisvesting, wij zijn (tijdens de huurwoning crisis) noodgedwongen verhuisd. Ons is dit gelukt, maar voor vele anderen is dit geen optie. ’

Has, NDSM

●

“In juli 2023 ben ik komen wonen in deze wijk. Omdat ik het huis niet kende dacht ik aanvankelijk dat er iets mis was met het huis. Ik rook een hele rare nare geur waar ik misselijk van werd. Was dat het riool? Ook kreeg ik hoofdpijn. Na 2 maanden was het me duidelijk helemaal toen ik er ook ‘s nachts van wakker werd. Heel misselijk, irritatie van ogen en neus slijmvlies en hoofdpijn. Dat ging pas weg als ik de ramen sloot. Wat een verlichting dat ik een oplossing vond. Het lag dus niet aan het huis maar aan de buitenlucht. Na ruim een jaar weet ik het wel. Hoofdpijn en misselijk en irritatie ramen dicht. Bij zuid westen wind is het het ergst. Het blijkt een bekende klacht te zijn en de lucht komt van ICL. Afgezien van het feit dat ik het heel erg vervelend vind dat ik mijn ramen zo vaak moet sluiten. Ook als het warm is, maar ook tijdens het slapen, kan een lucht die zo irriteert gewoon niet gezond zijn. En ik wil graag gezond oud worden. Daar leef ik naar. En industrie die zo dichtbij een woonwijk staat en zulke nare irriterende uitstoot heeft, dat kan gewoon niet. En ik kan niet weg. Ik woon sociale huur. Ben hier komen wonen door de regeling van groter naar beter. En dit is mij niet verteld. Ik heb een fijn huis maar deze luchtvervuiling is zeker niet beter!”

Marianne, Tuindorp Oostzaan

●

“Wij maken ons al lange tijd zorgen om de slechte luchtkwaliteit. Vaak krijgt die in Amsterdam op weeronline maar een 5 of slechter. Ik heb zelf astma, en sinds wij in Noord wonen heb ik daar meer last van en moet dagelijks medicatie gebruiken.

Naast de industrie veroorzaakt ook de bouw rondom veel overlast aan de luchtkwaliteit. Zie de neerslag op het marmer en de balkons. Daarnaast ook de cruiseschepen en rivierboten met al hun uitstoot evenals het vliegverkeer over noord en het centrum. Daarnaast natuurlijk het geurprobleem op sommige dagen. Helaas zijn er nog steeds chemische bedrijven in de woongebieden. Betere controle door de gemeente/ overheid is noodzakelijk.”

Gemma, Overhoeks

●

“Sinds kort (ruim een maand) wonen we in Noord / Overhoeks. Afkomstig uit Amsterdam Zuid viel het mij op dat het er aan de overkant bepaald anders rookt dan in Zuid. Daar waar ik juist een frisse bries verwachtte vanuit zee en noordzeekanaal bleek er vaak genoeg een muffige, rubberachtig lucht te hangen in Overhoeks, met name bij Noordwestelijke winden. Na enige tijd kon ik dit pas duiden en in verband brengen met het bestaan van de ICL fabriek, dankzij een publicatie in het dagblad Trouw en de aldaar genoemde werkgroep ‘Adem Vrij aan het IJ’.

Kortom ook in Overhoeks Noord is er sprake van een behoorlijke geurbelasting vanuit de overkant!

Mijns inziens wordt het belang van de inmiddels aanzienlijk vele bewoners in Noord onvoldoende meegenomen in de afwegingen van de heersende belangen. De huidige inwoners van Noord zijn hier het haasje.”

Gertjan, Overhoeks

Overhoeks © D.Zairon

© Ruud Gort

Nawoord

De lucht die we inademen, hoort ons te voeden, niet te verstikken. Maar voor bewoners van Amsterdam Noord is dat bij zuidwestenwind al jarenlang een illusie. En bij noordelijke wind geldt hetzelfde voor Amsterdammers in de Houthavens, Spaarndammerbuurt en Westerpark.

De verhalen in dit Zwartboek, in zeer korte tijd bij elkaar gebracht, maken duidelijk hoe wijdverbreid de impact van de luchtvervuiling uit het Westelijk Havengebied in Amsterdam is. Het is ontluisterend om te lezen dat zoveel stadgenoten de ramen dicht moeten houden, niet buiten kunnen sporten of de hond uitlaten, en zich zorgen maken om hun gezondheid en die van hun kinderen.

Wij hopen dat de verhalen in dit Zwartboek aan bestuurders en politiek overbrengen, dat **spoedige en stevige actie nodig is.**

Het is niet meer van deze tijd om verouderde fabrieken en installaties hun gang te laten gaan ten koste van omwonenden, slechts ten bate van de aandeelhouderswinst van enkelen.

Bestuurders en politiek: welke stappen gaan jullie ondernemen?

U bent in de positie om deze verhalen te stoppen of een positieve wending te geven. We horen het graag zo spoedig mogelijk.

Adem Vrij aan het IJ

Veel van de Amsterdammers die hun verhaal doen in dit Zwartboek, kaarten al jarenlang het gebrek aan schone en gezonde lucht in Noord aan. Bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG), bij ICL Fertilizers, sojafabriek Bunge en andere industrie, en bij de lokale en provinciale politiek.

Adem Vrij aan het IJ brengt omwonenden bij elkaar om samen te strijden voor gezonde lucht.

Dat doen we op basis van de feiten en uitgaande van het recht op een schone en gezonde leefomgeving.

**Wij verwelkomen
Amsterdammers die zich
hiervoor willen inzetten.
Samen staan we sterk!**

www.ademvrijaanhetij.nl

© Adem Vrij aan het IJ

Inspreken bij de gemeenteraad

ADEM VRIJ
AAN HET IJ

HET STINKT HIER

**ZWART
BOEK**

www.ademvrijaaanhetij.nl